

Fijian

NA LOMA NI TAMATA.

COPYRIGHT

ISBN 0 - 908412 - 16 - 9

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(E dua na Kaulotu ni iVola ni Kosipeli e vakailavotaki mai na cau)

(Reg. No. 1961/001798/08)

NA LOMA NI TAMATA.

SE.

NA LOMA VAKAYALO.

(Vakaraitaki ena Tini na Iyaloyalo.)

Na vosa oqo e vakadewataki mai na ivola vakavavalagi ena kena vakayagataki na Google Translate ena kompiuta.

A tekivu mai Varanise na ivolalailai oqo ena 1732. A vakavoutaki ka volai tale me baleta na vanua ni kaulotu e Aferika mai vei Reverend J.R. Era tabaka ka veisoliyaka ena 127 na vanua ni kaulotu. Era sa liutaki tiko na tamata mai na veimataqali vosa, kalasi kei na veimatalotu ena ivola lailai oqo me ra sotava na dina vakayalo titobu kei na bibi ni itukutuku ni Kalou ki na kawatamata me vaka e vakaraitaka na parofita o Isikeli ena 586 na yabaki ni bera na Karisito. “Au na solia vei kemuni e dua na yalo vou kei na vakasama vou mo ni qai noqu tamata, ka’u na nomuni Kalou!”

Isikeli 36:26-28.

NA LOMA NI TAMATA.

NA VALE NI KALOU,

SE NA CAKACAKA NEI SETANI.

(1 Joni 3:4-10)

Ni o wilika na ivola oqo, yalovinaka mo nanuma tiko ni sa vaka e dua na iloilo o na rawa ni raici iko kina. Se o kai matanitu tani se lotu Vakarisito, e dua e sega ni vakabauti Karisito, se dua e yali na nona vakabauta na Kalou, o na raici iko me vaka e raici iko kina na Kalou. “Na tamata e raica na irairai e taudaku, ia na Kalou e raica na loma ni tamata.” (1 Samuela 16:7). E raici keda na Kalou me vaka eda sa tu dina kina.

O Setani e vu ni lasu kece. O koya na turaga ni butobuto ka kalou ni vuravura oqo. E vukici koya me vaka e dua na agilosu ni rarama me liutaki ira na tagane kei na yalewa mera muria na sala cala. Ena gauna oqo, me vaka ga ena veigauna sa oti, era sa lewe vuqa na i apositolo vakailasu era sa vakaisini ira, ka ra sa vaka me ra i apositolo i Karisito. Ka sega ni kurabuitaki, ni o Setani sara ga e veisautaki se vakaisulutaki me agilosu ni rarama. (2 Korinica 11:13-14). O Setani, na kalou ni vuravura oqo, e maroroira na tamata ena butobuto mera kua kina ni raica ni

lomani ira na Kalou se ni a mate o Jisu me vakabulai ira. (2 Korinica 4:4). O ira kece na ivalavala ca, kei ira era sega ni vakabauta, era sa mate vakayalo ka mataboko me baleta na Kalou. Era sa lewa na ca ni vuravura oqo. (Efeso 2:1-2). Vakavo ga ke dolavi na matadra ena dua na sala ki na kedra ituvaki sa yali, era sa mua tiko ki na rusa tawamudu. O koya e kaya, “Au sega vakadua ni valavala ca” e vakaisini koya tiko ga. Ni “sa lako mai na Luve ni Kalou me vakarusa na ka sa cakava na tevero.” (1 Joni 3:8). “O koya gona, mo dou vakamalumalumutaki kemudou vua na Kalou. Dou vorata na tevero, ena qai dro tani mai vei kemudou. Dou toro voleka vua na Kalou, ka na toro voleka mai vei kemudou ko Koya.” (Jemesa 4:7-8)

Ni o wilika na ivola oqo ka vulica na kena iyaloyalo, o na rawa ni raica na lomamu. Laiva na rarama ni Kalou me vakaraitaka vei iko na ituvaki ni lomamu. Tukuna na nomu ivalavala ca ka kakua ni cakitaka ni tiko. E tukuna vei keda na Vosa ni Kalou ni “Kevaka eda sa kaya ni sa sega vei keda nai valavala ca, eda sa vakaisini keda, ka sa sega na dina vei keda. Ia kevaka eda vakatusa na noda ivalavala ca vua na Kalou, ena maroroya na Nona yalayala ka cakava na ka e dodonu: ena bokoca na noda ivalavala ca ka vakasavasavataki keda mai na noda ivalavala ca

kecega.” “Na dra i Jisu, na Luvena, sa vakasavasavataki keda mai nai valavala ca kecega”. (1 Joni 1:1-10).

E liutaki iko tiko o Setani se na Kalou. O sa bobula ki nai valavala ca se o sa dauveiqaravi ni Kalou. Kevaka e lewa tiko na nomu bula nai valavala ca, kakua ni cakitaka, ia mo tagi vua na Kalou. Ena sereki kemuni o koya ena vuku i Jisu Karisito. Sa lako mai ki na vuravura oqo ko Jisu me mai vakabulai ira nai valavala ca, ka muduka na kaukauwa i Setani kei nai valavala ca vei keda. O Koya na noda iVakabula. Ko sa tiko ena mata ni Kalou SAVASAVA ka kila na veika vuni kecega. E kila o Koya na vakasama vuni kei na ivalavala ni nomu bula. E sega ni rawa mo vunitaki iko kei na nomu ivalavala vua na Kalou. “Na Kalou e bulia na daligada - e sega ni rawa ni rogo? E bulia na matada - e sega li ni raica rawa?” (Same 94:9).

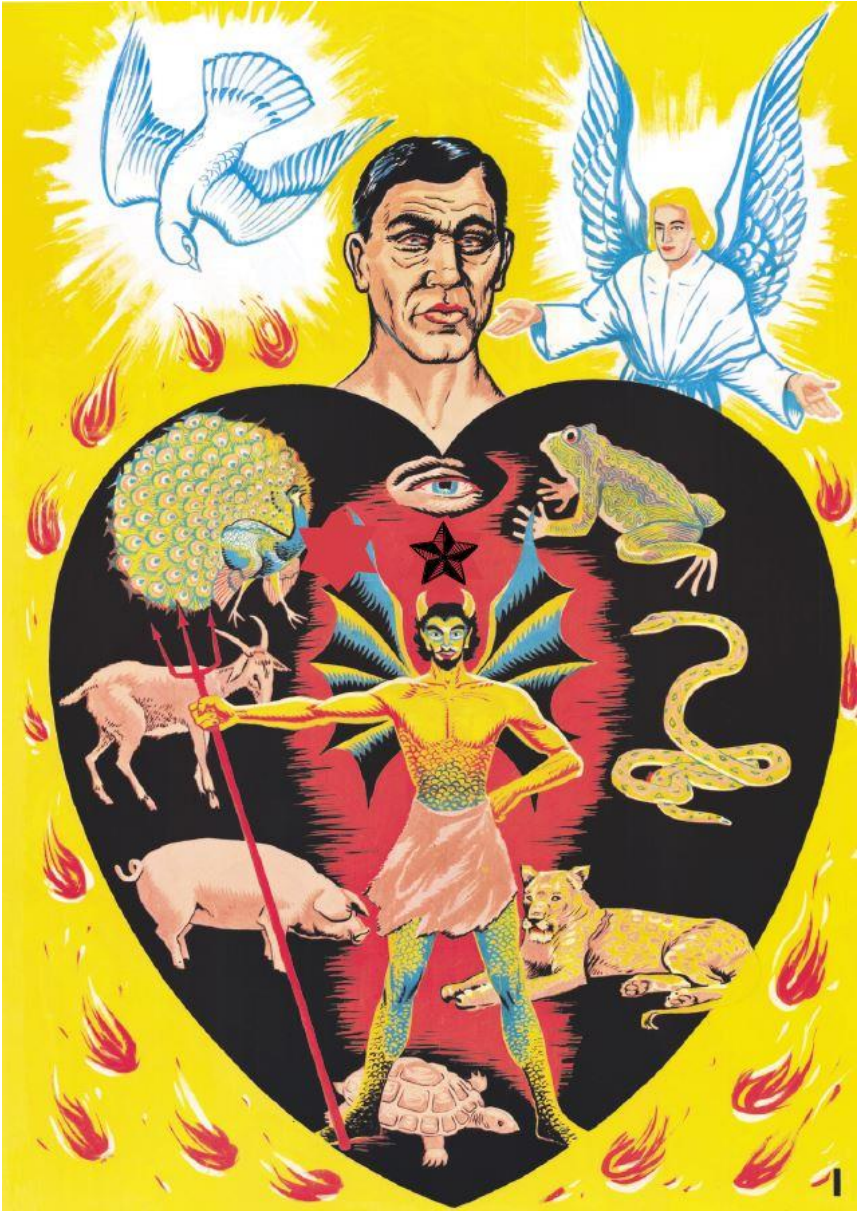
“Sa yadrava matua tiko na Turaga na vuravura taucoko me solia na kaukauwa vei ira sa yalodina Vua na yalodra.” (2 Veigauna 16:9).

“E raica na veikalawa kece era cakava na tamata. E sega ni dua na butobuto butobuto me vunitaka e dua na tamata ivalavala ca mai vua na Kalou.” (Jope 34:21-22).

“Ia sa sega ni vakararavi vei ira ko Jisu, ni sa kilai ira kecega.” (Joni 2:24).

O koya gona “sa kalougata ko ira sa bokoci na nodra i valavala ca, ka bokoci na nodra caka cala. E kalougata na tamata e sega ni beitaki koya na Turaga ni caka cala qai galala mai na veivakaisini kece.” (Same 32:1-2).

1. NA LOMA NI DAUNIVAKACACA.

Na iyaloyalo oqo e vakaraitaka na yalona e dua na tagane se yalewa ivalavala ca vakavuravura, e vakamacalataki ena iVolatabu ni tamata ivalavala ca. Na Dauvalavala ca sai koya e lewa na ca ni vuravura

oqo kei na gagadre vakayago kei na gagadre ni itovo vakatamata. Na iyaloalo oqo e iyaloalo dina ni yalo me vaka e raica na Kalou. Na mata damudamu e vaka na dra e tukuna na mateni me vaka e vakamacalataki ena Vosa Vakaibalebale 23:29-33 : “Mo vakaraitaka vei au e dua sa gunu vakasivia, sa dodonu me tovolea e dua na gunu vou, ia ka’u na vakaraitaka vei iko e dua sa rarawa ka rarawa, sa dau vakavuna na leqa . ka dau vosakudrukudru. E dra na matana, e tiko tale ga na mavoia e rawa ni a tarovi. Kakua ni laiva na waini me temaki iko, e dina ga ni sa damudamu vakalevu, e dina ga ni sa serau tu ena bilo, ka sa lutu sobu vakavinaka. Ena mataka e tarava o na vakila ni vaka e kati iko e dua na gata gaga. Ena basika mai e matamu na veika vakatani, o na sega ni rawa ni vakasama se vosa vakamatata.”

Ena ruku ni ulu ena iyaloalo oqo, e rawa ni laurai kina na loma ni tamata era vakaitikotiko kina na veimataqali manumanu. Era vosa na manumanu me baleta na vuqa na ivalavala ca duidui e tiko ena loma ni tamata, me vaka ni loma e lomadonu ka vanua ni vakasucu ni noda ivalavala ca. E tukuna vei keda na Kalou ena gusu i Jeremaia na nona parofita, ni “Sa sega ni dua e kila rawa na loma ni tamata. E sega tale

ni dua na ka e veivakacalai vakaoqo; sa rui tauvimate me rawa ni vakabulai.” (Jeremaia 17:9)

E vakadeitaka oqo o Jisu vakataki Koya ena nona kaya, “Ni sa lako mai loma, mai na loma ni tamata na vakasama ca sa vakavuna me kitaka na veika vakasisila; me ra butako, veivakamatei, veibutakoci, kocokoco, ka kitaka na veimataqali ka ca kecega; na veivakaisini, na ivalavala vakasisila, na vuvu, na vosavakacaca, na dokadoka, kei na lialia - na veika ca kece oqo e lako mai loma ni tamata ka vakavuna me sega ni savasava.” (Marika 7:21-23)

Na piko: E dina ni ra taleitaka na tamata kecega na totoka ni piko, eke ena loma ni tamata, e tukuna na ivalavala ca ni viavialevu. O Lusefa, ka agilosi vakatabakidua ni rarama ni Kalou ena dua na gauna, a vakayalia na nona itutu ena viavialevu ka sa yaco

kina me meca ni Kalou – na tevoru. (Aisea 14:9-17; Isikeli 28:12-17).

Na viavialevu e lako mai na lomadonu sara ga ni eli, ka vakaraitaki koya ena vuqa na sala. Eso na tamata era dokadokataka na nodra iyau, na ivakatagedegede ni nodra vuli; na isulu vakaitamera era vakaraitaka kina na yagodra ena dua na sala sega ni madua; na kena daramaki na iukuuku vakaitamera, na iqaqalo ni liga, na mama, kei na so tale, me vaka e vakamacalataki vakamatata ena Aisea 3:16-24. Eso era dokadokataka na nodra qase, vanua era cavutu mai kina, itovo vakavanua, qito, kei na so tale, era guilecava ni “sa vorati ira na viavialevu na Kalou, ia sa lomani ira era sa yalomalumalumu.” (1 Pita 5:5). E cata na Kalou na viavialevu kei na dokadoka (Vosa Vakaibalebale 8:13). “Na viavialevu sa tini ki na rusa, kei na viavialevu sa tini sobu.” (Vosa Vakaibalebale 16:18).

Na me e vakatayaloyalotaka na gagadre vakayago, na itovo vakasisila kei na veibutakoci. Nai valavala ca e cavuti eke sa tubu cake tikoga ena gauna oqo, ia na iotioti ni gauna oqo, me yacova sara na kena levu, ka sa dodonu me da ciqoma na dina ni vosa i Jisu ena voleka ni 2 000 na yabaki sa oti. E parofisaitaka ni iotioti ni veisiga ena vaka na gauna i Sotoma kei Komora. E sega walega ni sa tauri ira na tagane kei na yalewa na ivakarau ni bula ivalavala ca oqo ka lako mai ki na nodra veivale na tamata lotu kei na veisoqosoqo, koronivuli kei na hostel, ia na ca oqo e sega ni madua ka ena dua na sala matailalai e curuma yani na lomadra na tamata. E curu mai ena vale ni sarasara, vale ni sarasara, ivola vakasisila, kei na vuqa tale na sala, ka sa raici tiko kina na ka e vakatoka na Kalou me ivalavala ca me itovo savasava ni gauna oqo. E milioni na itabagone era bulia na nodra vakasama ni bula vinaka duadua mai na ialoyalo kei na noveli, me ra kunei ira ga ena leqa, madua kei na veivutuni. O ira na dauvakatasuasua kei na dauvakatasuasua vakasisila ka ra bula vakaloloma era sa yaco me ra tamata qaqa kei na tamata qaqa ni itabatamata vou. Na veivale ni danisi talega, e dau vanua ni vakasucumi ni itovo vakasisila. Na tamata qaqa ni savasava ni Kalou, me vakataki Josefa

(Vakatekivu 39) kei na so tale, era sa sega ni tauri me ivakaraitaki. Na veimatanitu makawa mada ga ni Zulu, ka dau vakamatea e dua na dautagane se dautagane, e rawa ni vakavulica na noda itabatamata e vakatokai me sa vakatorocaketaki ka tucake me saqati keda ena veibeitaki ena siga ni veilewai. E tukuna vei keda na Kalou me da kakua ni qitotaka na ivalavala dukadukali ia me da dro tani mai kina. “Nai valavala ca tani sa kitaka na tamata sa sega ni tara na yagona; ia na tamata sa caka cala ni veiyacovi sa valavala ca ki na yagona. Dou sa sega beka ni kila ni yagomudou sa valetabu ni Yalo Tabu, sa tiko vei iko ka sa solia vei iko na Kalou? Dou sa sega ni nomudou, dou sa nomudou ga na Kalou.” (1 Korinica 6:18,19); “Kevaka e dua e vakarusa na vale ni Kalou, ena vakarusai koya na Kalou. Ni sa tabu na valenisoro ni Kalou, ia koi kemudou na Nona valetabu.” (1 Korinica 3:17).

Na vuaka e tukuna na ivalavala ca ni mateni kei na daukana. E manumanu dukadukali e dau kania vakalevu na ka kece e tu ena nona sala, savasava se dukadukali. Na yalo ivalavala ca e kania na veivakasama vakasisila kecega, ivakaraitaki, iyaloalo, ivola, kei na so tale ena sala vata ga. Na yago, e nakiti me nona valetabu na Kalou bula, e vakadukadukalitaki ena kakana veivakaleqai kei na itovo dukadukali me vaka na vakatavako se gunuva na tavako, vakayagataki ni opium kei na wainimate gaga kei na tablet veivakaleqai etc. Na itovo ni vakatavako kei na vakayagataki ni sa tauri ira na tagane kei na yalewa na wainimate gaga me vaka e se bera vakadua ni bau yaco. Na kaukauwa duadua ga ni Kalou e rawa ni sereki ira na tamata dravudravua vakaoqo era dau vakatavako ka ra bobula ni tevoru. E dina ni levu na tamata lotu era na sega ni doudou me ra vakatavako ena dua na vale ni lotu, ka ra nanuma ni sa voleka ni dua na veivakacacani vua na Kalou, ia e sega ga ni dua na nodra lomalomarua me baleta na vakadukadukalitaki ena co ca oqo, na ka e sa valetabu dina ni Kalou, i.e., na yagodra. “Dou sa kila vakaidina” e kaya na iApositolo o Paula, “ni dou sa vale ni Kalou ka sa tiko vei kemudou na Yalo ni Kalou! O koya gona, kevaka

e dua e vakarusa na vale ni Kalou, ena vakarusai koya na Kalou.” (1 Korinica 3:16,17; 6:18,19).

Na tamata kocokoco e veicati se sega ni dua na kena yaga ena mata ni Kalou. Eda kana me da bula kina; eda sega ni bula me da kana kina. Ena rawa ni vakacegui na viakana ena kena laukana na kakana bulabula, ia na kocokoco ena dau tagi, “Solia, solia!”

Na kocokoco ena sega vakadua ni vakacegui, ena sega vakadua ni vakasinaiti. Me vaka na lawa ni Veiyalayalati Makawa e dodonu me rau vakaviriki ena vatu me rau mate e dua na daukana kei na daumateni (Vakarua 21:18-21). “O ira na daugunu vakasivia kei na dua na daukana era na vakalailaitaki ki na dravudravua. Ke o cakava ga na kana kei na moce, sega ni dede o sa na daramaka na isulu balavu.” (Vosa Vakaibalebale 23:21). Nanuma tiko ni a mate e dua na tamata vutuniyau, a daukana ka bobula ki na nona gagadre, ka kunei koya e eli ena rarawa levu. E sega ni gadrevi me tukuni na ca ni gunu. E sa rui kilai levu tu me tauri vakamamada. E tukuna vakamatata vei keda na Kalou ena nona Vosa ni na sega ni dua na daumateni ena taukena na Matanitu ni Kalou. Na bia e sega ni kakana, e gunu e veilecayaki qai tara na vakasama, mera cakava kina na ka lialia o ira era

gunuva. Era sa yaco me ra itovo vakasisila ka ra sa veivakamatei ka veivakamatei sara mada ga ka ra na sega ni cakava kevaka e sega. “Na gunu vakasivia e vakavuna mo rogo levu qai lialia. E ka lialia me da mateni.” (Vosa Vakaibalebale 20:1).

O ira era bulia ka volitaka na yaqona kaukauwa era sa cala vakatautauvata ena mata ni Kalou, ni sa kaya na Kalou, “O sa na cudruvi! Heroes ni tavaya waini! Yaloqaqa ka sega ni rere ni sa yaco mai na veiwaki ni gunu!” (Aisea 5:22). “O na cudruvi kevaka o solia na waini vei ira na wekamu me yacova ni ra sa mateni.” (Apakuki 2:15). “Dou sa kila vakaidina ni ra na sega ni taukena na Matanitu ni Kalou ko ira na tamata ca. Dou kakua ni vakaisini kemudou; tamata vakasisila, se qarava na matakau, se dauyalewa, se dauveibutakoci vakatagane se vakayalewa, se butako, se daukocokoco, se daumateni, se tamata dauvakacacani ira na tani, se daubutako - ena sega ni dua vei ira oqo ena taukena na Matanitu ni Kalou.” (1 Korinica 6:9,10).

Na ivalavala ca ni noda itovo vakatamata e sega ni vakatitiqataki. Qo e so vei ira: “nai valavala tawadodonu, nai valavala dukadukali kei nai valavala

vakasisila, na qaravi matakau kei na vakatevoro. Era sa meca na tamata ka ra sa veivala; era dau vuvu, cudru ra qai dau via rogo. Era wasei ki na veisoqosoqo kei na ilawalawa; era dau vuvu, mateni, dau veiwalitaka na veika vakasisila, ra qai cakava eso tale na ka me vaka oqo. O ira na cakava na veika oqo era na sega ni taukena na Matanitu ni Kalou.” (Kalatia 5:19-21). “Mo kakua ni mateni ena waini, ni na vakacacani iko ga; ia, mo dou vakasinaiti ena Yalo Tabu.” (Efeso 5:18)

E solia o Jisu na veisureti oqo vei ira kece era viagunu me baleta na veika vakayalo. “O koya e viagunu me lako mai vei au me gunu.” (Joni 7:37,38). “Dou lako mai o ira kece era viagunu - oqo na wai! Lako mai, oi kemudou sa sega na nomudou ilavo - volia na sila ka kania! Lako mai! volia na waini (vakayalo) kei na sucu - ena sega ni saumi vei iko e dua na ka!” (Aisea 55:1). “O koya e gunuva na wai au na solia vua, ena sega tale ni viagunu. Na wai ka’u na solia vua ena vuki e lomana me mata-ni-wai ka na solia vua na wai ni bula ka solia vua na bula tawamudu.” (Joni 4:14).

Na toa e vosa me baleta na vakawelewele, vakawelewele me talairawarawa kei na vakatevoro. Na talaidredre e ca sara me vaka na daucakaisausau (1 Samuela 15:23). “Na tamata vucesa e sega ni via cakacaka e vakamatei koya ga, na ka ga e cakava oya me vakasamataka na ka ena vinakata me tiko vua.” (Vosa Vakaibalebale 21:25-26). E dodonu me kaya vei ira na Isireli o Josua, “Dou kakua ni tiko eke ka sega ni cakava e dua na ka; totolo! Mo curu yani ka taura!” (Dauveilewai 18:9). Na itovo ni tamata e dau vucesa sara ka berabera ni rawata na veika ni Kalou. E kaya o Jisu, “Tovolea mo curu ena katuba qiqo.” (Luke 13:24). “O koya e vakasaqara ena kunea.” (Maciu 7:8). “Sa ravuti vakalevu na Matanitu vakalomalagi, ka ra saga na tamata kaukauwa me ra taura.” (Maciu 11:12)

Na sega ni kauwai me baleta na vakabulai kei na tiko vinaka vakayalo ni yaloda e veimuataki ki na mate

tawamudu. E tarova na noda masu, mai na noda vakasaqara na veika titobu ni Kalou ka ciqoma na yalayala vutuniyau ni Kalou. E veimuataki ina veivakarusai. Ni sa vosa vei iko na Kalou, ka vakamasuti iko mo solia na lomamu Vua edaidai, sa tukuna vei iko na tevoru mo cakava ni mataka. Ena rawa ni tukuna vei iko mo cakava ena dua tale na siga veiganiti, ka ka ni rarawa, ena sega vakadua ni yaco mai; ka mate ni sega na veivakabulai ka sega na Karisito. E kaya na Kalou, “Kevaka dou sa rogoca na domo ni Kalou edaidai, dou kakua ni yalokaukauwa, me vakataki ira na nomudou qase ni ra sa talaidredre vua na Kalou.” (Iperiu 3:7-8). E vica na tamata era sa mate vakayalo ena nodra biuta laivi na veivakabulai me baleta e dua na siga veiganiti cake ka sega vakadua ni yaco mai? Na siga ni mataka e sega ni nomu.

Na kuli ni toa era dau vakayagataka na dauvakatevoru me baleta na nodra dauvakatevoru. E dusia eke na ivalavala ca ni vakararavi ki na vakatevoru ka vakayacora, se vakatevoru, se vakatevoru, se voodoo, ka sega ni vakararavi vua na Kalou bula. Vakauasivi ena gauna ni veivakatovolei kei na tauvimate, rarawa kei na lolosi, e tukuni vei keda me da kaciva na Kalou bula, o koya sa tu

vakarau me veivuke, ka sega ni vakararavi ki na kalougata vinaka se ca. “Sa dusimaka na Turaga na tamata ena sala e dodonu me lako kina.” (Same 37:23). “E tiko beka e dua e tauvimate? Me talatala me ra lako mai na qase ni lotu, ka ra na masulaki koya ka boroya na waiwai ni olive ena yaca ni Turaga. Na masu oqo e caka ena vakabauta ena vakabulai koya e tauvimate. Ena vakabulabulataki koya tale na Turaga, ka na bokoci nai valavala ca e cakava. O koya gona mo dou dui vakatusa na nomudou i valavala ca, ka veimasulaki, mo dou vakabulai kina.” (Jemesa 5:14-16). Sa vakaroti ira na Isireli na Kalou ka kaya, “Dou kakua ni vakacabori ira na luvemudou ena bukawaqa ena nomudou i cabocabo ni soro; ka kakua ni laivi ira na nomuni tamata me ra daucakaisausau, se vakasaqara na ivakatakilakila, se vakayagataka na veivakatevoro se na veivakatevoro, se tarogi ira na daurairai. Kakua ni laiva me ra taroga na yalodra na mate, me vaka na vakatevoro. Sa cati ira na tamata era dau cakava na veika vakasisila oqo o Jiova na nomuni Kalou.” (Vakarua 18:10-12). “Era tiko ena taudaku ni koro (vakalomalagi) o ira na dauveivakaisini kei ira na daucakaisausau, o ira na ivalavala vakasisila kei ira na daulaba, o ira era

qarava na matakau kei ira era daulasu ena vosa kei na ivalavala.” (Vakatakila 22:15).

Kakua ni lai kere ivakasala vei ira na tamata era dau taroga na yalodra na mate. Ke o cakava qori, o na sega ni savasava vakalotu. Koi au na Turaga na nomudou Kalou.” (Vunau ni Soro 19:31). “Ia era na tukuna vei iko na tamata mo kerea na itukutuku mai vei ira na daurairai kei ira na daurairai, era dau qoqolou ra qai vosakudrukudru. Era na kaya, ‘Ni sa dodonu me ra kerea na tamata na itukutuku mai vei ira na yalo ka tarogi ira na mate ena vukudra na bula.’ Mo sauma vei ira, ‘Mo ni rogoca na ka e vakavulica tiko vei kemuni na Turaga! Kakua ni vakarorogo vei ira na daurairai - na ka era tukuna vei iko ena sega ni yaga vei iko.’ ”(Aisea 8:19-20).

Ni ko wilika tiko nai vola lailai oqo, sa vosa tiko vei iko na Kalou, ka kacivi iko mo saumaki mai na nomu i valavala ca ka solia na nomu bula Vua. Na yalo ni toa, ka tiko e lomamu, e cakava na veimataqali vakatutu vei iko mo biuta laivi na vakatulewa oqo, ka saga me vakasinaita na lomamu ena rere. “Na cava era na kaya na noqu matavuvale, noqu itokani, kei ira na tamata tale eso, kevaka au sa lotu Vakarisito dina?

Na cava ena yaco kevaka au sa sega ni rawa ni vakaitavi tale ena danisi, pati kei na veivakamarautaki vakavuravura?” Me kakua ni o raica na iyau levu vei Karisito Jisu, na Nona vakacegu vakasakiti, na Nona marau ka sega ni vakamacalataki rawa ena vosa, na Nona lagilagi, na bula tawamudu e sinai tu ena marau, o sa tekivu raica na veika kece sara o na rawa ni vakayalia. O raica na veika e dodonu mo biuta ni o vakatara me curu mai ki lomamu na Karisito. Na rerevaka na tamata ka vakakina na rerevaka na mate e maroroi iko mo bobula tiko vua na tevoru. Ia sa lako mai na Karisito me sereki ira era sa bobula tiko ena nodra bula taucoko ena vuku ni nodra rerevaka na mate. (Iperiu 2:14-15). Na yalo ni vakawelewele mo talairawarawa e sa vakavuna tiko mo kaukauwa sara ka na kaukauwa sara na lomamu me vaka na kuli ni toa.

Na lepate e dua na manumanu voravora sara. Na veicati, na cudrucudru kei na yalo ca e dau lewa na loma ni tamata ka vuqa na gauna e yaco kina na veivakamatei. O na rairai tovolea ka rawata sara mada ga mo lewa na nomu cudru ca oqori, me yacova ni sa basika mai ena kena kaukauwa kecega. E vinaka cake mo vakatusa ni sa tiko e lomamu, ka kerei Jisu me sereki iko. “Kakua ni soro ki na cudru; e kauta ga mai na leqa.” (Same 37:8). “Na cudru e kaukau qai veivakarusai.” (Vosa Vakaibalebale 27:4). “Dou lewa vinaka na nomudou cudru; sa ka lialia me da maroroya na veicati.” (Dauvunau 7:9), “Kauta laivi na cudru.” (Kolosa 3:8)

Era dau gunu e levu na tamata rere mera uqeti ira kina mera vakayacora e so na ivalavala ca se veisausaumi, ia e “vaka na waini e caka mai na gaga ni gata.” (Vakarua 32:33). Na veisausaumi e kamikamica ki na yalo i valavala ca, ia na Kalou ga sa dau togotitaka na cala kecega. E kaya o Jisu, “Lomani ira na kai nomu me vaka ko sa lomani iko” (Marika 12:31) kei na “Lomani ira na nomu meca.” (Maciu 5:44). E yalataka na Kalou ni na vosota na cala eda cakava, kevaka eda vosoti ira na tani ena cala era cakava vei keda. (Maciu 6:12). Na yalo dau cudru qai dau vosa kudrukudru e cati koya na Kalou. Na

gagadre rerevaki ni veivakadave dra kei na ivalu e tiko ena loma ni tamata, ka sa dodonu kina me tauyavutaki na vakacegu dina ena loma ni tamata kevaka me na tudei.

Na gata e vakacalai lvi ena were ko lteni ka vakacacana na veitokani kamikamica kei na veitokani kei na Kalou. E vuvutaki Atama kei lvi vakalevu o Setani ena nona raici rau ni rau sa veiliutaki e vuravura, erau bula duavata uasivi kei na Kalou, erau taura na nona itutu. Ena vuku ni vuvu sa tuvanaka kina o Setani na nodra vakarusai, ka rawata me vakarusa na nodra veitokani kei na bula totoka kei na Kalou. Na vuvu kei na vuvu vakatevoro vata ga oqo e loma ni tamata e vakacacana na marau e lomadra e so ni ra raica eso tale ni ra marau ka bula vakacegu. Na vuvu e kauta mai na vakasama ca ki na lomada me vakacacana na nodra marau na tani, ka rawa sara mada ga ni tini ki na veivakamatei. Oqo e vakabibitaki

ena so na bula vakawati. “E sega vakadua ni dau cudru vakalevu na tagane vakawati mai na gauna e vuvu kina; na nona veisausaumi e sega ni kila na kena iyalayala.” (Vosa Vakaibalebale 6:34). Ena bisinisi ka vakakina ena veitabana kece ni bula e vakavuna na rarawa kei na veicati e sega ni tukuni rawa. O ira mada ga na tamata cakacaka, dauvunau kei na italatala lotu Vakarisito era sega ni galala mai na vuvu kevaka e vakayagataka na Kalou e dua tale na Nona tamata vakalevu cake mai vei ira. E dodonu me ra yadra tikoga, ka vakasinaiti ena loloma savasava ni Kalou sa sovaraka ki lomada ena vuku ni Yalo Tabu. (Roma 5:5). Kevaka e sega, ena vakacacani na nodra yaga vua na Kalou kei na nodra veiqaravi ena dua na itovo ni vuvu.

E vosa eke na lago me baleta na ivalavala ca ni kocokoco kei na lomana na ilavo ka sa vu ni veika ca

kecega. (1 Timoci 6:10). Eso na lago e Congo era dau kania na lago ena vica vata na drau me yacova nira sa ramusu ra qai mate. Na tamata kocokoco e sega ni via dolava na ligana me vukei ira na dravudravua kei na vakaloloma. Era saga ena sala kecega, ena yalodina kei na tawayalodina, me ra rawata vakalevu cake na iyau ni vuravura oqo. E kaya o Jisu vakataki Koya, “Dou kakua ni kumuna nai yau e vuravura oqo, ni ra sa vakarusa na sarasara kei na kuvu ni soso, ka ra sa curuma yani na daubutako ka butakoca. Ia, dou kumuna na nomudou iyau mai lomalagi, na vanua e sega ni vakarusa rawa kina na sarasara kei na rusa, ka sega ni curuma rawa na daubutako me ra butakoca. Ni na tiko ga na lomamu ena vanua e tiko kina na nomu iyau.” (Maciu 6:19-21). A vakaviriki ena vatu o Ekani kei na nona vuvale baleta ni taleitaka na koula kei na siliva kei na isulu. (Josua 7). A vakaliligi koya o Jutasa Isikarioti, na tisaipeli i Jisu baleta ni lomana na ilavo e vakavuna me soli koya kina na nona Turaga ka Qasenivuli. E sega ni ca na ilavo, se na koula, ia na loloma ga ni ilavo e vunitaki tu ena loma ni tamata.

E udolu vakaudolu na tagane kei na yalewa mai na veimataqali kei na veimataqali era sa vakacacana tiko na nodra bula kei na bula ni nodra matavuvale ena

gagadre rerevaki me ra rawata na iyau levu ka vakasauri. Era cakava ena sala ni veimauilavo kei na betting me baleta na ilavo levu ena veitaucici ni ose kei na koli, etc.

Na gagadre ni vutuniyau ka sega ni levu na leqa e tini ena butako kei na veivakamatei vaka kina na veivakamatei. Na lomana na ilavo kei na kocokoco e levu na nodra itokani, me vaka na lomana na rogo se kaukaua. E rawa ni kaukaua vakapolitiki mera lewai ira kina na tani, kaukaua vakailavo mera vakasaurarataki ira na dravudravua se kaukaua vakalotu sara mada ga. Era kauwaitaka vakalevu cake na yaca ni dua na isoqosoqo lotu mai na Kalou, era sega ni vakadonuya e dua na luve ni Kalou e tu vua na yaloqaqa me muri Karisito ka sega ni lewena na nona lotu vakatabakidua. (Marika 9:38). E kaya o Jisu, “Dou qarauni kemudou ka qarauni kemudou mai na veimataqali kocokoco kecega baleta na bula dina ni tamata e sega ni vakatau ena veika e taukena, se mani vakacava na nona vutuniyau.” (Luke 12:15). Na italanoa ni tamata vutuniyau e tukuni vakaoqo: “E dua na tamata vutuniyau e na dua na gauna e liu ka tiko na nona qele ka vuataka vinaka na vuata. Sa tekivu me vakasamataka vakaikoya, ‘E sega ni dua na vanua meu maroroya kina na noqu iteitei kece. Na

cava meu cakava? Oqo na ka au na cakava,' e kaya vei koya; 'Au na vakarusa na noqu vale ni manumanu ka tara eso tale na vale lelevu meu maroroya kina na noqu sila kei na noqu iyau kece tale eso. Au na qai kaya vei au, Tamata kalougata! Sa tu vei iko na veika vinaka kece o gadreva ena vuqa na yabaki. Mo vakacegu, kana, gunu, ka marau!' Ia sa qai kaya vua na Kalou, 'O iko na lialia! Ena bogi sara ga oqo ena dodonu mo solia na nomu bula; ena qai rawata o cei na ka kecega oqo ko maroroya tu me nomu?' Oqo na ka vei ira era kumuna vata na iyau me nodra, ia era sega ni vutuniyau ena mata ni Kalou." (Luke 12:16-21). "Na cava na kena yaga vua e dua na tamata ke rawata na vuravura taucoko ia qai vakayalia na nona bula? (Marika 8:36). "Ia au sa tukuna kina vei kemuni mo ni kakua ni lomaleqataka na kakana o ni gadreva mo ni bula tiko kina, se na isulu o ni gadreva me baleta na yagomuni. Ia, mo kauwaitaka na Nona Matanitu, ka na vakarautaka vei iko na veika oqo. Ni na tiko ga na lomamu ena vanua e tiko kina na nomu iyau." (Luke 12:22-34).

O Setani, na tama ni lasu kecega, kei ira talega era dau lasu, sai koya ga sa vakamuai keda ki nai valavala ca, ka sa lewa na yaloda. E kaya o Jisu, “Oi kemudou na luvei tamamudou, na tevoru, ka dou sa via muria na gagadre ca ni tamamudou. Mai na ivakatekivu sara ga e daulaba o koya qai sega vakadua ni tu ena yasa ni ka dina, baleta ni sega vua na ka dina. Ni lasu o koya, e cakava ga na ka e vinakata, ni dau lasu o koya, e vu ni ka lasu kece.” (Joni 8:44). Na lasu lailai e ca me vaka na lasu levu. E tiko na lasu ka dau tukuni, volai se vakayacori ena noda ivalavala. Na dauveivakaisini e dau lasu baleta ni kena dina e vaka me ka e sega ni o koya. E sega ni rawa ni lasu na Kalou - e sega talega ni rawa vua e dua na lotu Vakarisito (Taito 1:2). “Kevaka eda sa kaya ni da sa veitokani kei Koya, ia eda sa bula tiko ena butobuto ena gauna vata oqori, eda sa lasu tiko ena noda vosa kei na noda ivalavala.” (1 Joni 1:6). “Ia

era sa tiko ena taudaku ni koro (vakalomalagi) ko ira na dauveivakaisini kei ira na daucakaisausau, na dautagane kei na daulaba, o ira na qarava na matakau kei ira na daulasu e na vosa kei nai valavala.” (Vakatakila 22:15). E cata na Kalou e dua na ivakadinadina e cavuta e dua na lasu. (Vakaibalebale 6:16,19).

Na kalokalo e tukuna na lewaeloma e loma ni tamata yadua. Eke e dukadukali ka ca, rairai mate ena ivalavala ca tomani tikoga ka vakasamataki. Sa mataboko ka valavala ca, sa sega kina ni rawa ni lewa na nona ivalavala. Na lewaeloma ca oqo ena so na gauna ena vakanomodi, ena so na gauna ena lomaleqa. E beitaki ena gauna e dodonu me veibeitaki kina, e veibeitaki tale ga ena gauna e dodonu me veibeitaki kina. E rairai sa mate, me vaka ni sa kama ena kaukamea katakata, sa yali tale ga na kena

vakasama kei na kena vakilai. E yaco ena noda biuta na vakabauta ka talairawarawa vei ira na yalo lasu. Sa ikoya na noda muria na nodra ivakavuvuli na timoni, kei na noda rogoca na ivakavuvuli era vakatetea na daulasulasu dauveivakaisini. (1 Timoci 4:1-2; Iperiu 10:22).

Na mata ni Kalou e raica na veika kece e yaco tiko e loma ni tamata. E sega ni dua na ka e rawa ni vunitaki mai na matana bukawaqa, ka sa kila kina ka raica o Koya na vakasama vuni kei na inaki kecega ni yalo. Se o cakava na nomu ivalavala ca ena bogi butobuto duadua, ena veikau voravora duadua, ena qara titobu duadua se vanua cava ga e tiko kina, e raica na Kalou. (Na mata ena iyaloalo oqo e duavata talega kei na irairai ni mata ni turaga).

Na yame bukawaqa lalai e wawolita na yalo e vakaraitaka na loloma ni Kalou e wawolita na yalo ivalavala ca. Ni cata na Kalou na ivalavala ca e lomana na tamata. E sega ni vinakata na mate ni tamata i valavala ca, ia me biuta na nona i valavala ca ka bula (2 Pita 3:9). Sa lako mai ko Jisu me mai vakabulai ira nai valavala ca. Sa levu sara na marau mai lomalagi ena vuku ni dua ga na tamata i valavala ca sa veivutuni. (Luke 15:7). Na yame bukawaqa lalai e tukuna talega na dra i Jisu Karisito, “na Lami ni Kalou, o koya sa kauta tani na nodra ivalavala ca na kai vuravura.” (Joni 1:29).

Na agilosu e matataka na Vosa ni Kalou. E vinakata na Kalou me vosa vei ira era sa vakacalai ka colata tiko nai colacola bibi ni ivalavala ca. E vinakata me ra vuki tani mai na nodra ivalavala ca ka laiva na rarama kei na loloma ni Kalou me curuma yani e lomadra.

Na ruve e ivakatakilakila ni Yalo Tabu, na Yalo e vakatakila na dina me baleta na Kalou, me baleta na ivalavala ca kei na ka e dodonu, kei na nona lewa na Kalou. (Joni 15:26). Na Yalo Tabu e vakaraitaki eke ena taudaku ni loma ni tamata. E sega ni rawa ni bula ena vanua e veiliutaki kina na ivalavala ca.

Kevaka e dodonu me tautauvata na iyaloalo ni lomamu oqo kei na ituvaki ni lomamu, tagi vua na Turaga ka dolava na lomamu Vua. Me cilava na lomamu na rarama ni Nona Vosa. “Vakabauta na Turaga ko Jisu, ko na vakabulai.” (Cakacaka 16:31). Sa lomasoli na Kalou, io, sa yalataka me veisautaka na lomamu, me solia vei iko e dua na yalo vou kei na vakasama vou. (Isikeli 11:19). E vakamacalataki oqo ena ikarua ni iyaloalo.

2. NA LOMA E VAKADEITAKI ENA VALAVALA CA.

Na iyaloalo oqo e vakaraitaka na yalo sa veivutuni ka sa tekivu me vakasaqara na Kalou. E taura tiko na agilosu na iseleiwau, na Vosa ni Kalou, e “bula ka kaukauwa, e gata cake mai na iseleiwau batirua. E

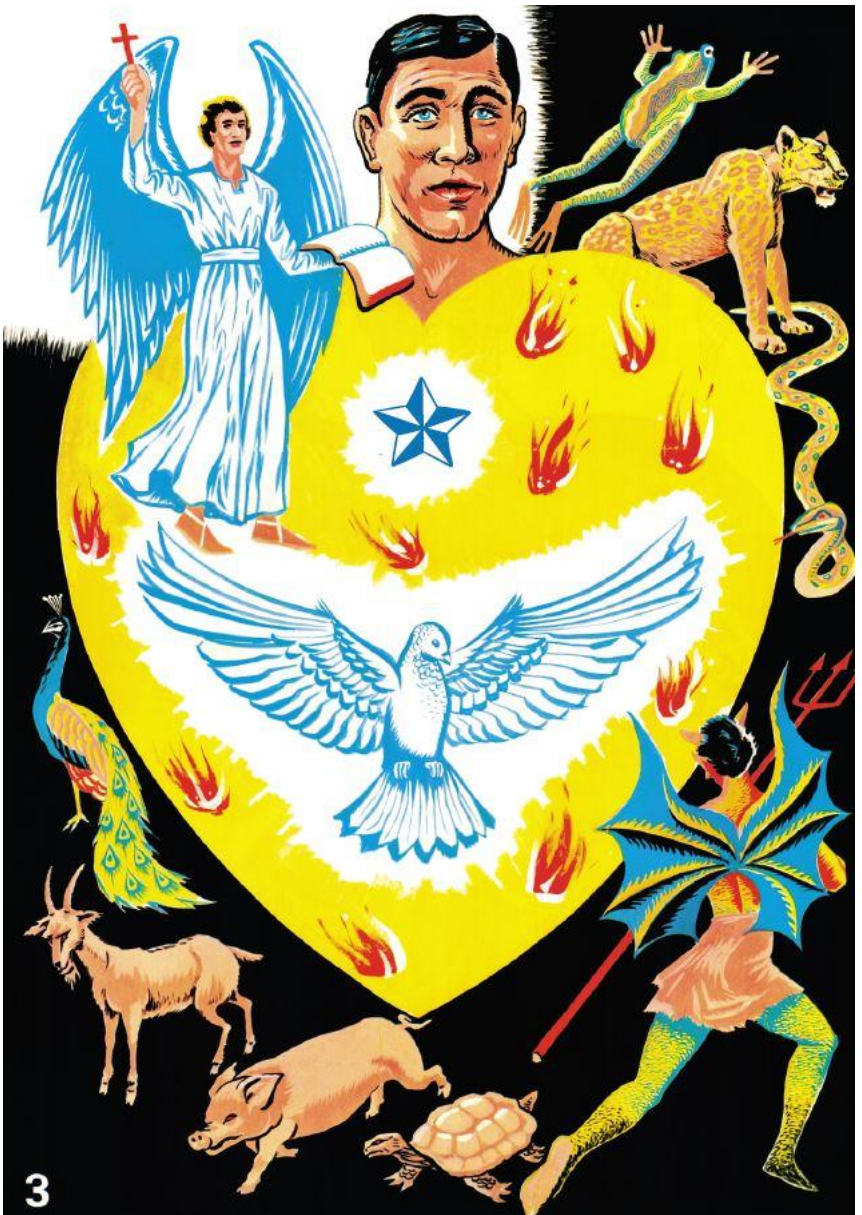
curuma yani na sala taucoko, ki na vanua e sota kina na yalo kei na yalo, ki na vanua e rau sota vata kina na sui kei na uto. E vakalewa na gagadre kei na vakasama ni loma ni tamata.” (Iperiu 4:12). E vakananuma vua na Vosa ni Kalou ni “sauma nai valavala ca na kenai sau - na mate” (Roma 6:23) ka “sa dodonu me mate vakadua na tamata yadua, ka qai lewai ira oti na Kalou.” (Iperiu 9:27). Na vanua me tiko kina na tamata ivalavala ca kei na tawavakabauta ena drano sa kama tiko ena bukawaqa kei na Sulifure.” (Vakatakila 21:8).

Ena ligana kadua e taura tiko na agilosu e dua na ulu. Oqo me vakananuma vua na tamata i valavala ca ni da na mate kece. Na yagoda eda dau lomana vakalevu, vakaisulutaki, vakani ka vakaiukuukutaka, solia na veiqaravi kei na kauwai vakaoqo me rawa ni vakaceguya na kena gagadre kei na gagadre, sa na mate ka rusa, ka ra na vakarusa na manumanu somidi ni bula tiko na yaloda kei na yaloda me tawamudu . . Ena rairai ena dua na siga e matai Karisito, me lewai mai Vua. (2 Korinica 5:10). Eke eda raica kina na tamata ivalavala ca ni sa tekivu me kauwaitaka na itukutuku ni Kalou ka dolava na yalona ki na loloma ni Kalou. Sa tekivu me cila mai na Yalo Tabu ki na yalo butobuto ka ivalavala ca. Sa curuma yalona na

rarama ni Kalou me cemuria tani na butobuto kecega. Ni sa curu mai na rarama ni Kalou, sa dodonu me lako na butobuto. Na ivalavala ca, e vakamacalataki eke mai vei ira kece na manumanu duidui, e dodonu me lako. O koya gona, kemuni na dauwiliwili lomani, laivi Jisu na Rarama kei vuravura me curu mai ki lomamuni, ka dodonu me biuta na lomamu na butobuto kei na ivalavala ca ni butobuto, me vaka e vakaraitaki ena iyaloalo oqo. E kaya o Jisu, “Oi au na rarama kei vuravura. O koya e muri au ena rawata na rarama ni bula, ena sega sara ni lako ena butobuto.” (Joni 8:12). O na sega vakadua ni rawata mo cemuria na ivalavala ca mai lomamu ena nomu sasaga, nomu vuku, se ena nodra vuku na tamata. Na sala rawarawa duadua, vakadeitaki, totolo duadua ka yaga duadua ka duadua ga, sai koya me curu mai o Jisu, na Rarama. Na butobuto, sai koya na ivalavala ca, e dodonu me biubiu. Ena rawa ni solia vei keda eso na veivuke na vula kei na kalokalo ena dua na bogi butobuto, ia ni sa cadra na matanisiga, sa qai yali na butobuto ka vakakina na rarama lalai. O Jisu na Matanisiga ni yalododonu. Ni sa curu ko Koya ki na valetabu mai Jerusalemi, sa vakasavi ira kecega era volivoli tiko kina. E vukica na nodra teveli na dauveisauilavo kei na nodra idabedabe na dauvolitaki

ruve. E kaya: “E volai ena iVolatabu ni kaya na Kalou, ‘Ena vakatokai na noqu Valenisoro me vale ni masu.’ Ia oni cakava me nodra ivunivuni na daubutako!” (Maciu 21:13). Na lomamu e sa vakarautaki me vale ni Kalou, na valetabu ni Kalou. E vinakata me bula kina, me totoka, me vakasinaita ena rarama, loloma kei na marau. E sega walega ni lako mai o Jisu me mai bokoca na noda ivalavala ca, ia e lako mai me mai vakabulai keda ka sereki keda mai na kaukauwa kei na lewa ni ivalavala ca. “Kevaka sa sereki kemudou na Luvena (Jisu), dou na qai galala dina.” (Joni 8:36).

3. NA LOMA NI VEISAU.

Na iyaloalo oqo e vakaraitaka vei keda na ituvaki ni yalona e dua na tamata ivalavala ca sa veivutuni dina. Sa raica oqo na levu kei na rerevaki ni nona ivalavala ca e vuqa ka a mate kina o Jisu ena kauveilatai. Ni sa

raica na kauveilatai e vakaraitaka vua na agilosi, na Vosa ni Kalou, sa vakacacana na yalona sa rarawa tiko oqo. E tarai koya na veivutuni titobu, mai vu ni yalona kei na rarawa ena vuqa na nona ivalavala ca. Ni raica na loloma levu ni Kalou e vakaraitaki vei Karisito Jisu, na loloma oqo e vakawaicalataka na yalona, vakabibi ni sa tekivu me kila ni o Jisu Karisito, na Luve ni Kalou, e lako mai me mai bokoca na nona ivalavala ca e vuqa. Sa tu vakarau me mate ena kena isosomi ena kauveilatai.

Na dina ni a vakanakuitataki o Jisu, ka vakaisalataki ena veiwavakavotona, ka vakamavoataki na liga kei na yavana ka mate ena kauveilatai ena vuku ni noda ivalavala ca, e kau mai vale vakamatata ka titobu vua na tamata ivalavala ca sa veivutuni, ka veisautaka vakadua na yalona kei na nona bula. Ni wilika na Vosa ni Kalou ka rawa ni raici koya kina me vaka ena iloilo, sa qai kila vakalevu cake sara na kena sa yawa sara mai vua na Kalou ka talaidredre ki na Nona ivakaro. E vakasinaiti koya na yalo ni rarawa kei na rarawa levu, ni sa sovaraka na lomana ena mata ni Kalou ena wai ni matana kei na tagi rarawa, sa toro voleka yani vua o Jisu. Na loloma kei na vakacegu ni Kalou e curuma yani na yalona ni sa tekivu me kila ni “sa vakasavasavataki keda mai na ivalavala ca kecega

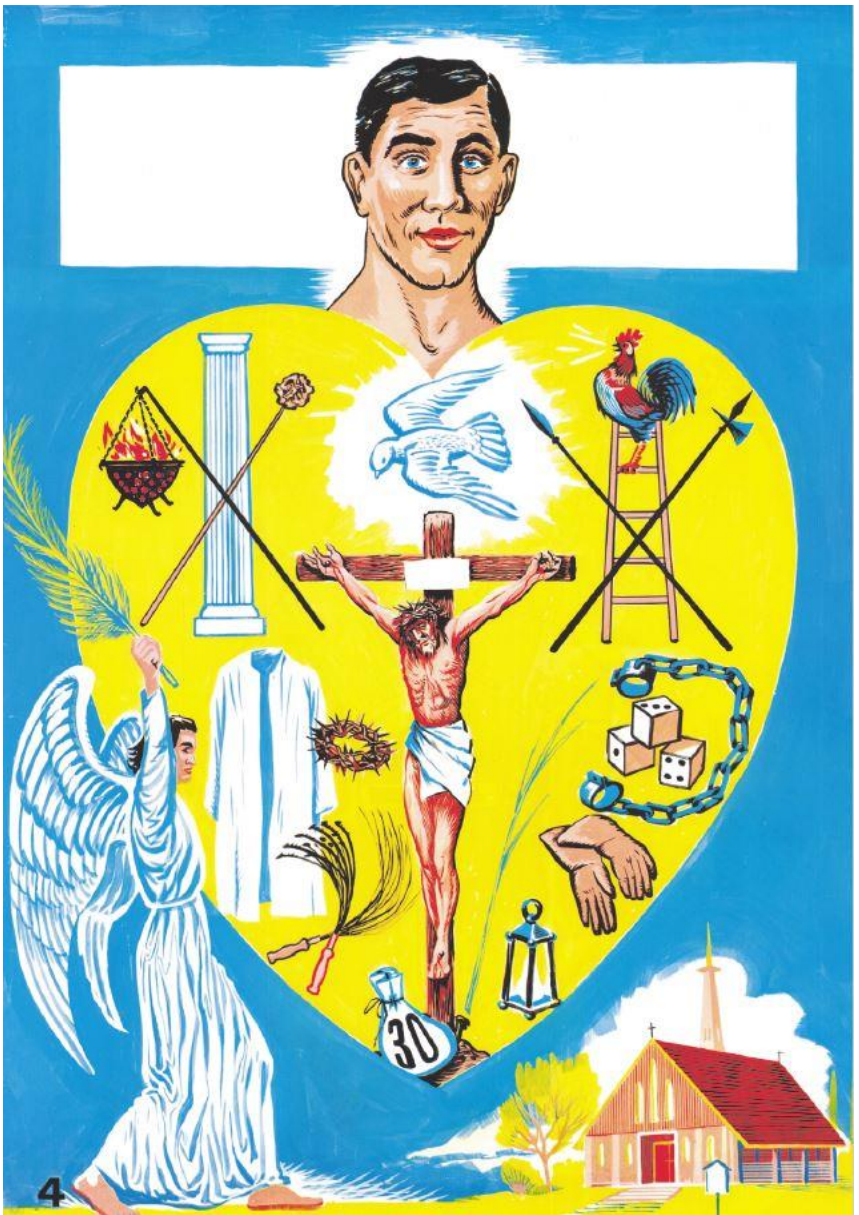
na dra i Jisu na Luvena.” (1 Joni 1:7). “Ni bulia vei au na yalo savasava, na Kalou, ka solia vei au na yalo vou ka dina.” (Same 51:10). E kaya tale na Vosa ni Kalou, “Au sa taleitaki ira era sa yalomalumalumu ka veivutuni, era sa rerevaki au ka talairawarawa vei au.” (Aisea 66:2). Na Yalo Tabu e vakamatatataka vua na vosa i Jisu, “Mo yaloqaqa, na luvequ (luvequ yalewa)! Sa bokoci na nomu ivalavala ca.” (Maciu 9:2). Ni se rai tikoga ki na kauveilatai kei na dra i Jisu ka a liviraki ena kauveilatai, ka vakabauta ni sa vakayacori kece ena vukuna, sa tekivu me kila ni sa kau tani na icolacola ni ivalavala ca, ni sa vosota ko Jisu na rarawa . . E dodonu me sa noda. “Ena vuku ni noda ivalavala ca sa vakamavoataki kina o Koya, ka vakanakuitataki ena vuku ni ca eda a cakava,” ka “sa vakavuna na Turaga me tau vei Koya na itotogi.” (Aisea 53).

Na Yalo Tabu kei na loloma ni Kalou e lewa na yalo sa vakasavasavataki. Ni sa vakabauti Jisu, sa qai kila ni sa bokoci na nona i valavala ca, ka sa kunea kina na veivakadeitaki e yalona ni sa vakasavasavataki koya mai nai valavala ca kecega na dra i Jisu na Luve ni Kalou. (1 Joni 1:7). Sa vakadeitaka o koya oqo ni o ira kece era vakabauti Jisu era na sega ni mate (vakayalo), ia era na rawata na bula tawa mudu. (Joni

3:16). “Ni sa sereki keda na mate vakaisoro i Karisito, oya ni sa bokoci na noda ivalavala ca.” (Efeso 1:7). Na gagadre ivalavala ca ni itovo vakatamata sa solia oqo na tikina ki na dua na gagadre titobu ni bula vua na Kalou ka qaravi Koya “ko koya sa lomani keda taumada.” (1 Joni 4:19). E sega ni lomani vuravura kei na veika vakavuravura, e lomana na Kalou kei na veika ni Kalou.

Ena iyalo gona oqo, eda kunea kina ni manumanu era vakatakarakarataka na ivalavala ca, era sa tu oqo ena taudaku ni yalona. Dina ga ni sega ni vinakata o Setani me biuta na nona itikotiko makawa, ni rai lesu ka nuitaka me kunea tale e dua na katuba. Oqori na vuna e vakasalataki keda kina na Turaga ko Jisu me da yadra tiko ka masu; me da vorata na tevoru me rawa ni dro tani mai vei keda. (Jemesa 4:7).

4. NA MATE KEI KARISITO.

Na iyaloyalo oqo e tukuna e dua na lotu Vakarisito ka sa kunea na vakacegu uasivi kei na veivakabulai tawamudu ena nona mate na noda Turaga ka iVakabula, o Jisu Karisito, ka sa sega kina ni

dokadoka ena dua tale na ka vakavo ga “me baleta ga na kauveilatai ni noda Turaga o Jisu Karisito. Ena vuku ni Nona kauveilatai sa mate kina o vuravura vei keda, eda sa mate talega vei vuravura.” (Kalatia 6:14). A mate o Jisu ena kauveilatai me rawa kina vei keda talega, me da “mate ki na ivalavala ca ka bula ki na yalododonu”; e dua na lotu Vakarisito sa mate tu e vuravura. (1 Pita 2:24). Eda sa vakaroti: “me liutaka na noda bula na Yalo, ka da na sega ni vakaceguya na gagadre ni itovo vakatamata.” (Kalatia 5:16,25).

Na duru ka a vauci kina na Turaga ko Jisu ni ra sa luvata oti na Nonai sulu, e vakaraitaki ena iyaloalo oqo ni yalo, ka vakakina na ilati era a vakanakuitataki Koya kina vakaca sara. A totogitaki ena vuku ni noda ivalavala ca baleta ni “da sa vakabulai ena itotogi sa sotava ko Koya.” (Aisea 53:5). Era sa vakalialiai Koya ko Eroti kei ira na nona sotia, ka ni ra sa vakanakuitataki Koya oti, era sa qai vakabira e uluna e dua na i sala vakatui vakavotona. Me kakua ni vakaisalataki Koya ena dua na isala koula, era sa biuta e dua na ititoko ena ligana imatau - me isosomi ni nona ititoko vakaturaga e dua na tui. Era sa cuva sobu e matana ka vakalialiai Koya, ka kaya, “Me bula balavu na nodra Tui na Jiu!” Era sa kasiviti Koya ka taura mai Vua nai titoko, ka mokuta na uluna. Ni oti na

nodra vakalialiai Koya vakamadua ka vakaloloma, era sa qai kauti Koya me laki vakoti ki na kauveilatai. (Maciu 27:27-31).

E vuqa era sa vakatokai me ra lotu Vakarisito era masu, vakaitavi ena sakaramede ni veivakaduavatataki tabu, lagata na sere ni Kalou ka se vakakina, ena nodra ivalavala ca, era sa dau vakoti koya tale tikoga ena kauveilatai na Luve ni Kalou. (Iperiu 6:6). “Ena sega ni curu ki na Matanitu vakalomalagi ko ira kecega era sa kacivi au ‘Turaga, Turaga’, ia ko ira ga era sa cakava na ka sa vinakata na Tamaqu mai lomalagi.” (Maciu 7:21-27).

Ena iyaloyalo oqo eda kunea talega kina na taga ni lavo nei Jutasa. E a soli koya yani vua na Turaga ko Jisu ka volitaki Koya ena tolusagavulu nai lavo siliva, baleta ni sa taura na yalona na lomana nai lavo ka sai koya ga oqori na ka e rawa ni vakasamataka. Na cina, na sinucodo, kei na so tale, era vakayagataka na sotia era vesuki Jisu ena bogi. Na daisi, ka dau vakayagataki vakalevu ena veimauilavo, era dau vakayagataka na sotia ni ra veimauilavo me baleta na Nona isulu. “Era dau qito ilavo ena vuku ni noqu isulu ra qai wasea vei ira.” (Same 22:18). Era sa taura na ka kecega mai vei Jisu, ia o Koya era sa cata, ka kaya

“Keimami sega ni vinakata me neimami tui na tamata oqo.”

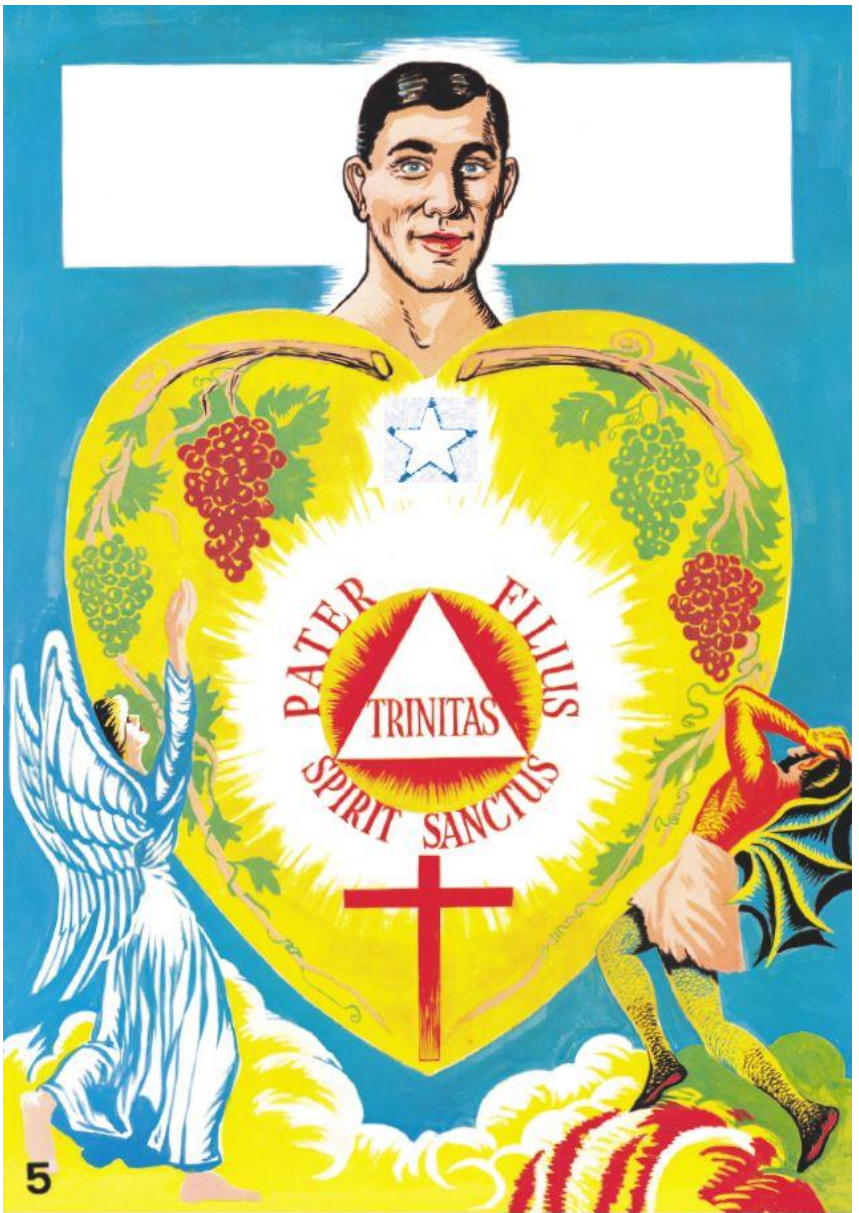
Na tamata raraba era vinakata me ra ciqoma na veivakalougatataki kecega mai vua na Kalou, na uca kecega kei na siga kecega, ia era sega ni via yalataki ira me ra qarava na Kalou me nodra Turaga ka nodra iVakavuvuli. Vei ira e vuqa, e vinaka ga na Kalou me veivuke ena gauna ni leqa kei na nuiqawaqawa.

“Era sa suaka na sarisarina ko ira na sotia ena moto ka dave sara mai na dra kei na wai.” (Joni 19:33-37). Ni bera ni tagi na toa, a kaya vakatolu o Pita ni sega ni kilai Jisu, ia e muri a qai veivutuni ni tagi vakalevu. (Maciu 26:69-75). O dau vakaraitaka vakadodonu beka ni o sa solia na lomamu vei Jisu Karisito, ena veika o tukuna kei na ka o cakava? Se o madua mo vakaraitaka vei ira na tani? E kaya o Jisu, “Kevaka e dua e vakatusa ni sa noqu, au na kitaka vakakina vua e na mata i Tamaqu mai lomalagi. Ia kevaka e dua e beci au e matanalevu, au na beci koya ena mata i Tamaqu mai lomalagi.” (Maciu 10:32-33).

E kaya talega o Jisu, “O koya sa sega ni colata na nona kauveilatai ka muria na we ni yavaqu, sa sega ni yaga me noqu tisaipeli.” (Maciu 10:38). Era marau

o ira era kunea na veitacomaki ena Uluvalu, o Jisu
Karisito!

5. NA VALE NI KALOU.

Na iyaloalo oqo e vakaraitaka na yalo savasava ka vakasavasavataki ni tamata ivalavala ca ka vakabulai ena loloma soli wale kei na loloma levu ni Kalou. Sa yaco me valetabu dina ni Kalou, na itikotiko ni Kalou,

na Tamana, na Luvena kei na Yalo Tabu. E salavata kei na yalayala ni Turaga o Jisu Karisito, “O koya sa lomani au ena muria na noqu i vakavuvuli. Ena lomani koya o Tamaqu, keirau na lako vua kei Tamaqu me keirau tiko vata kei koya.” (Joni 14:23). Na Kalou e vakarokorokotaka, vakalougatataka ka laveta cake na tamata ena vukui Jisu Karisito. (Luke 1:52).

Na yalo sa yaco oqo me valetabu dina ni Kalou. Sa vakasavi tani na ivalavala ca. Me isosomi ni veimataqali manumanu e lewa tu o Setani, na tama ni lasu, eda raica na Yalo Tabu, na Yalo ni Dina, ni bula tiko e lomada. E sega ni vanua ni vakasucu ni ivalavala ca, na yalo sa yaco me dua na vunika se were totoka, vuavuai vinaka, ka vuataka na vua ni Yalo. E vaka na loloma, marau, vakacegu, yalomalumalumu, vosota, yalololoma, vinaka, yalodina kei na lewai koya vinaka kei na so tale era vakadonuya ka taleitaka na Kalou kei na tamata. (Kalatia 5:22-23). Sa yaco oqo me dua na taba vua ni vaini dina - na noda Turaga o Jisu Karisito. Na ka vuni ni vuavuaivinaka oqo sai koya na nona duavata tikoga kei Karisito, ka sa tu ga vua na Karisito kei na Nona vosa. (Joni 15:1-10). Me vaka ni sa vakasinaiti ka papitaisotaki ena Yalo Tabu, sa tu vua na kaukauwa me vakadruka na itovo vakatamata kei na kena

gagadre, ka vakamatea. (Kalatia 5:24). Na Yalo Tabu e dusimaka na nona bula, ka sega ni vakaceguya na gagadre ni itovo ni tamata. (Kalatia 5:16). Sa sega tale ni bula ena veika e raica, rogoca ka vakila, ia ena vakabauta - baleta “eda sa qaqa vei vuravura e na vuku ni noda vakabauta.” (1 Joni 5:4). E bula ena yalodei kei na inuinui ka vakaukauwataki ena nanamaki ni sa voleka ni lesu tale mai na noda Turaga o Jisu Karisito. E bula tiko ka sotava tiko na loloma ni Kalou, ka sa tu me tawamudu.

“Sa kalougata ko ira sa yalosavasava; era na raica na Kalou!” (Maciu 5:8). E kila o Tui Tevita ni ivalu levu duadua e yaco tiko e lomana, veitalia na nona iyau kece kei na nona qaqa vei ira na kena meca. E kila na nona gagadre vakayalo titobu, ka masuta, “Mo ni bulia vei au na yalo savasava, na Kalou, ka biuta vei au na yalo vou ka yalodina.” (Same 51:10). E sega ni dua e rawa ni vakasavasavataka na yalona, se me bulia e dua na yalo savasava, vakavo ga kevaka ena veivutuni dina e lako mai kina vua na Kalou me vakataki Tevita, ka kerea vua na Kalou me bulia na yalo savasava vua. E vinakata na Kalou me cakava e dua na ka vou ena nomu bula. Na nomu vakavinakataka na isulu sa ramusu ni nomu vinaka vakataki iko ena yalayala lasu kei na veivakadeitaki,

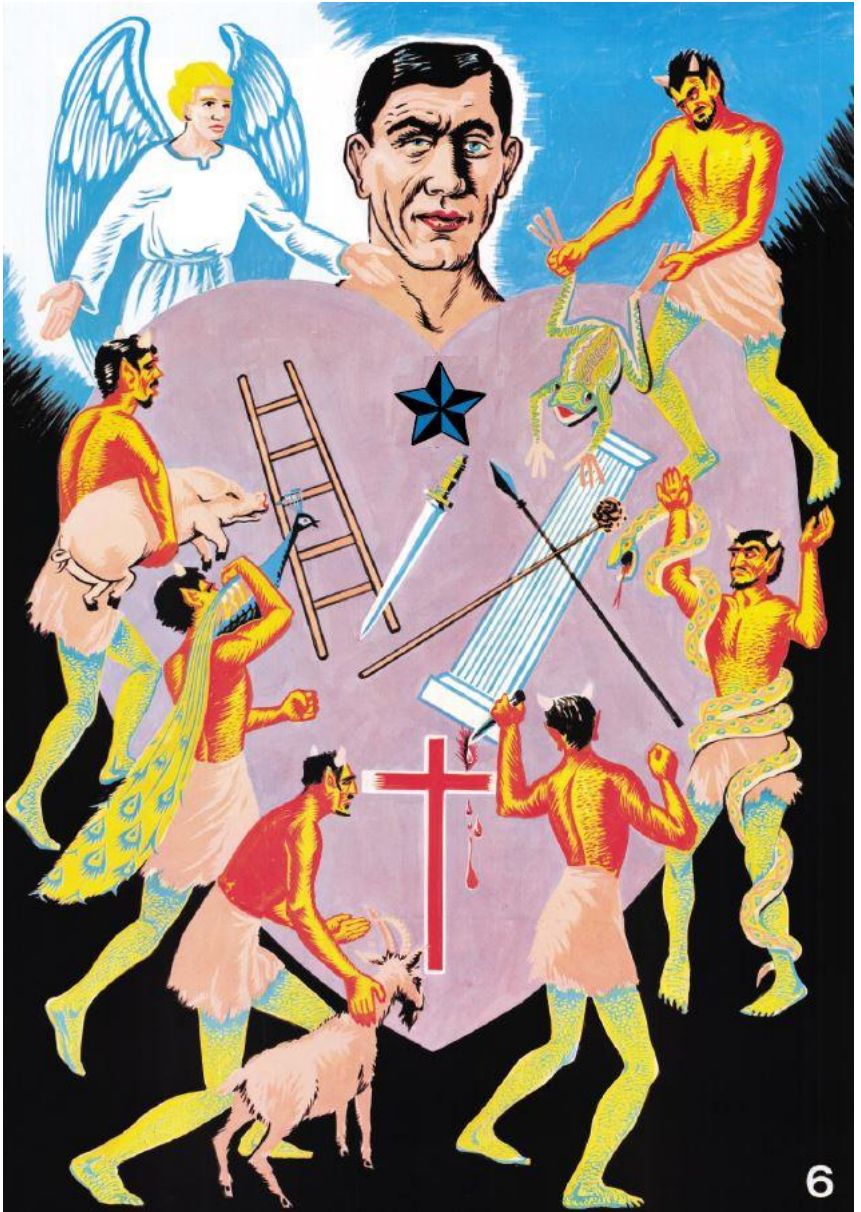
ena sega ni cakava na lomamu me dua na itikotiko dodonu ni Kalou. E sa rui lomasoli ga o Koya me vukei iko, baleta ni sa yalataka, “Au na kureitaka vei iko na wai savasava ka vakasavasavataki iko mai na nomu matakau kecega kei na veika kecega sa vakadukadukalitaki iko. Au na solia vei iko e dua na yalo vou kei na vakasama vou. Au na kauta tani na lomamudou vatu kaukauwa, ka solia vei iko na yalo talairawarawa. Au na biuta vei iko na yaloqu ka raica mo muria na noqu lawa ka muria na ivakaro kece au sa solia vei iko.” (Isikeli 36:25-27). Oqo nai tukutuku ni Veiyalayalati Vou sa solia vei keda na Kalou ena vuku ni Luvena ko Jisu Karisito.

Ena iyaloalo oqo eda raica talega kina na agilosu ni sa basika tale mai. Era sa lesi na agilosu me ra “taqomaki ira sa vakarokorokotaka na Turaga ka vakabulai ira mai na leqa.” (Same 34:7; 91:11; Taniela 6:22; Maciu 2:13; 13:39; 18:10; Cakacaka 5:19; 12:7-10).

E laurai talega ena iyaloalo oqo na tevero, ni tu volekata na loma, me vaka e vakaraica tiko e dua na madigi me curu tale kina ki na nona itikotiko makawa. Ena vuku ni ka oqo, eda sa vakaroti kina meda “vakatawa, dou yadra tiko! Na nomudou meca, na

Tevoro, e veilakoyaki voli me vaka na laione e tagi, e vaqara e dua me tiloma.” (1 Pita 5:8). E dau vakavuqa sara na nona vakaisulu me vaka e dua na agilosu ni rarama, ka temaki ira na luve ni Kalou sega ni kauwai ena gagadre ni vuravura oqo, ka saga, ena nona veivakaisini, me vakacalai ira sara mada ga na tamata digitaki ni Kalou. Ia, kevaka eda vorata na tevoro, ena dro tani mai vei keda. (Jemesa 4:7).

6. NA LOMA VEIVAKATOVOLEI KEI NA
VEIVAKADONUI.

Oqo na iyaloalo vakaloloma ni dua na tamata e sa cici lesu tiko, e dua na dau cici lesu tale. Sa tekivu me sogo e dua na matana, e vakaraitaka ni sa tekivu me

batabata ka moce ena nona bula va-Karisito, ia na matana kadua e sega ni madua ni rai wavoki tiko, ka veilomani tiko kei vuravura. Sa lutu mai na rarama e loma, kei na iyaloyalo e lomana, ka vakaraitaka na nona tu vakarau me vakararawataki vata kei Karisito, sa lutu ka sa sega ni dodonu. E wavoliti koya na veitemaki ka sa soli koya tiko vakamalua ka sega ni vorata. E sega ni vakarorogo ki na domo ni Kalou sa tekivu me vakarorogo ki na nona vakatutu lawaki kei na yalayala lasu ni tevoru. E dina beka ni se dau lotu tikoga, ka vunitaka na nona gagadre ki na veika vakavuravura ena ruku ni dua na mataqali lotu, ia sa batabata mai na lomana na nona lomana na Kalou. Sa yaco me sega ni vakatulewa, e tu vakadua ena maliwa ni rua na sala. Sa tekivu me qitotaka na veika vakavuravura, ka vakaraitaka ga ni lomana na Kalou. Na kalokalo e lomana, na lewaeloma, sa qai butobuto. Na kauveilatai e sa sega ni colati ena matadredredre, ia sa yaco me dua na icolacola bibi ka sega ni taleitaki. Sa tekivu me luluqa na nona vakabauta, sa muduka na nona veitaratara kei na Kalou ena masu, sa sega ni kauwaitaka ka sega ni kauwaitaka na ituvaki ni yalona ka vakalailaitaka vakamalua na vanua vua na tevoru ka waraka tiko ena taudaku ni yalona. E marautaka vakalevu cake na veimaliwai kei

ira na tamata ivalavala ca mai na veimaliwai kei ira na luvana dina na Kalou.

Na pikoko, e vakatakarakarataka na viavialevu, sa tekivu me vaqara tale e dua na sala me curu kina. E rairai guilecava ni a vakabulai ena loloma duadua ga, ka yaco me lotu Vakarisito viavialevu. Na gagadre ni gunu alakaolo e tukituki ena katuba ka vinakata me curu mai. Ena rairai ena dua na gauna bibi. E rawa ni tiko ena nodra tiko vata kei ira na nona itokani ivalavala ca, ka madua kina me nanumi ni duatani, e malumalumu, se sega ni dau veimaliwai, e tukuna vua na tevoru ni dua ga na gauna oqo ena sega ni vakaleqa na nona bula vakayalo. Na vakasama kei na gagadre tawayalo e vakavuna me vakilai. De dua sa tekivu taleitaka na veiwali dukadukali. E dau raica tale ena marau na iyalo tawadodonu, qai marautaka na veimaliwai cala. E lako ki na veivale ni danisi, veivakamarautaki ca vakavuravura, ka taura ki lomana na vakatutu ivalavala ca mai vua na tevoru ka tukuna vua ni oqo na itovo vakatamata ka sega ni cala dina e dua na ivalavala ca.

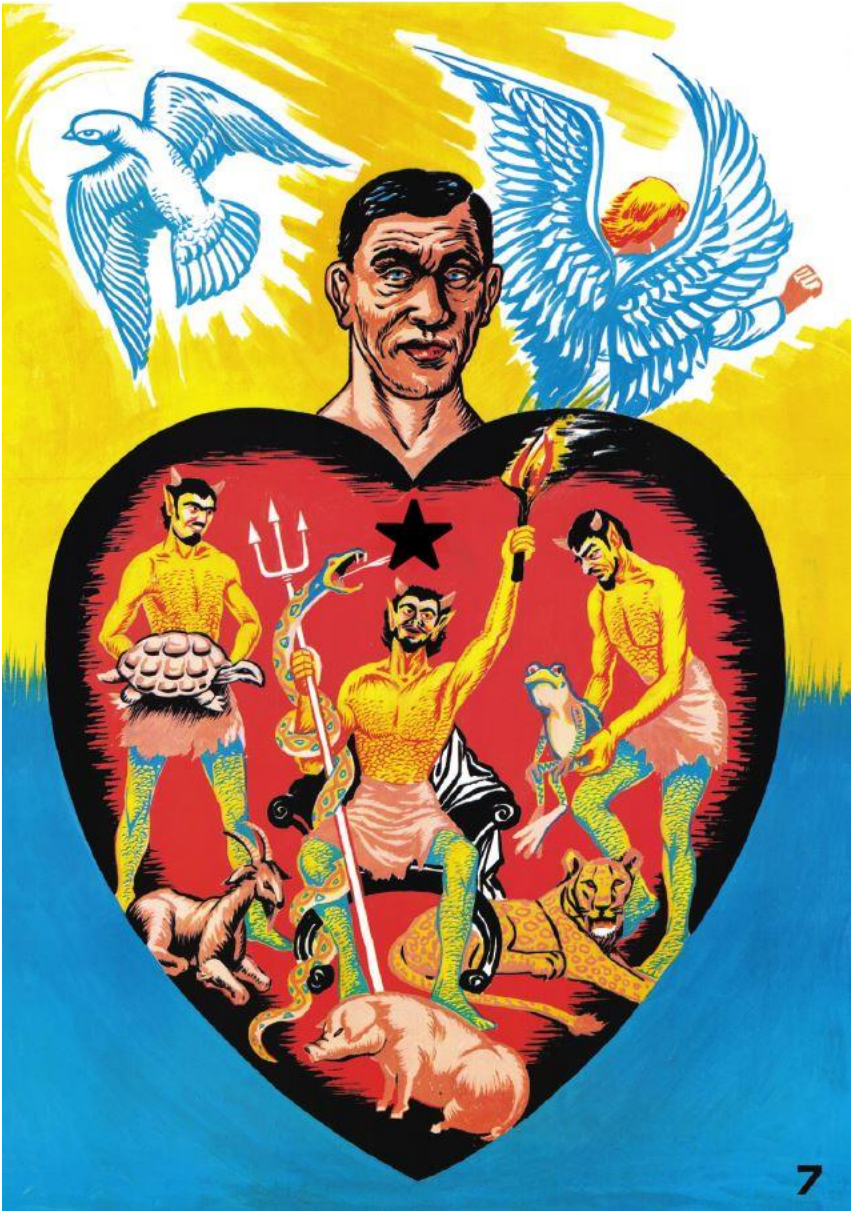
E dina sara, eda na sega ni vukea kevaka era vuka voli e uluda na manumanu vuka ni veika ca kei na vakasama ca, ia eda sa cala kevaka eda laiva me ra

lewai keda ka cakava na nodra sova e lomada, ka vakasucuma na nodra ivalavala ca. Kevaka eda solia vua na tevoru na noda iqaqalo lailai, sa vakadeitaka ni na taura na liga taucoko, ka dreta na yalo kei na yalo ki eli tawamudu. O koya gona na veivakaroti bibi ni Kalou vei keda, sai koya me da biuta laivi na gagadre ni itabagone ka kakua ni qitotaka na ivalavala ca, se cava ga na sala e yaco mai kina. Cici vei Jisu, na dauveitaqomaki ka dauveitaqomaki.

Na tamata e laurai ena iyaloalo oqo ni suaka na uto ena dua na dakaititi, e vosa me baleti ira era dau vakalialia ka saqata na lotu Vakarisito. Ena nodra vosa lasu kei na gusudra vakalialia era sa vakamavoataka ka vakamavoataka na lomadra na lotu Vakarisito - na veivakacacani ka sega ni rawa ni bula kina e dua na yalo sa veisei. Sa tekivu me rerevaka na tamata vakalevu cake mai na Kalou ka baleta na rerevaka na ka ena tukuna ka cakava na tamata, sa yaco kina me bobula ni tamata, ka dro tani mai vua na Kalou. Na cudru kei na cudru ca e dau vakaraitaki koya ena gauna ni leqa kei na veivakayalolailaitaki, ka vakasaurarataki ira me ra curu yani. Na gata ca oqori ni vuvu, ka dau basika ni ra sa rawaka ka rawa ka vakalevu cake eso tale, ena curu mai ka sega ni vakaroti. Kevaka e soli veimama

na gauna, ena dolava na katuba ki na veicati kei na viavialevu.

Sa rui rawarawa sara me curuma yani na lomada na lomana nai lavo vakavo kevaka eda talairawarawa ki na veivakaroti ni noda Turaga o Jisu ena nona kaya, “Dou yadra tiko ka masu mo dou kakua ni lutu ki na vere.” (Maciu 26:41). “O koya e nanuma ni sa tudei tu e vinaka cake me qarauna me kakua ni lutu.” (1 Korinica 10:12). E dodonu me da daramaka na iyaragi kecega e solia vei keda na Kalou, me rawa ni da tudei kina ena nona veivakacalai ca na tevoru. (Efeso 6:11-18).

Na iyaloalo oqo e vakaraitaka na ituvaki ni loma ni tamata sa lutu ki muri, ni oti na nona a tiko ena dua na gauna ena rarama ni Kalou ka sa tovolea oti na isolisoli mai lomalagi ka rawata na nona ivotavota ni

Yalo Tabu, sa biuta na nona vakabauta. (Iperiu 6:4). E vakaraitaka talega na ituvaki ni tamata ka sega vakadua ni veivutuni se solia na nona bula vua na Kalou, dina ga ni sa soli ka vakatakilai vua na dina ni Kosipeli, ka vakatokai na “i Tukutuku Vinaka”. Na tamata e dau yalokaukauwa ni sa vosa vua na Kalou, ena tubu cake tikoga ka ca sara dina ga ni nona sasaga tawayaga me veisautaki koya.

O Jisu vakataki Koya e vakamacalataka na nodra ituvaki na dauvakacaca ena nona kaya, “Ni sa lako tani mai vua e dua na tamata e dua na yalo ca, sa lako voli ena vanua mamaca ka vakasaqara e dua na vanua me vakacegu kina. Kevaka e sega ni kunea rawa e dua, e kaya vakaikoya, ‘Au na lesu tale ki noqu vale.’ O koya gona, e lesu tale ka kunea ni sa savasava ka vakavinakataki na vale. Sa qai lako yani ka kauta mai e vitu tale na yalo era sa ca sara mai vei koya, ka ra sa mai tiko kina. O koya gona, ni sa oti kece, sa qai ca sara na ituvaki ni tamata oya mai na kena itekitekivu.” (Luke 11:24-26). “Na ka e yaco vei ira e vakaraitaka ni dina na vosa vakaibalebale; ‘Sa lesu tale na koli ki na ka sa luva’ kei na ‘Na vuaka sa sili oti sa lesu tale me la’ki vakaliligi ena qele.’ (2 Pita 2:22).

Na iVolatabu oqo e vakamacalataka vakamatata na ituvaki ni yalona e dua na dauveivutuni se na tamata ivalavala ca e sega ni veivutuni. Nai valavala ca ena kena veivakacalai kece sara sa mai tiko tale ka lewa na yalo. Na matana mada ga e vakaraitaka, ena dua na sala, na ituvaki ni lomana. Na Yalo Tabu, na ruve malumu oya, e vakasaurarataki me biuta na loma, me vaka ni sega ni rawa ni rau bula vata na ivalavala ca kei na Yalo Tabu. E sega ni rawa me valetabu ni Kalou na yalo ka ena gauna vata oqori me ivunivuni nei Setani. Na agilosi, na Vosa ni Kalou, e dodonu me biubiu ena rarawa. E se rai lesu tikoga, ena nona nuitaka ni na rawa ni veivutuni tikoga me vaka na luvena tagane sa yali, ka “vinakata me vakasinaiti koya ena bini era kania na vuaka, ia e sega ni dua e solia vua e dua na ka me kania. Sa qai vakasama tale mai ka kaya, ‘Au na tucake ka lako vei tamaqu ka kaya, Tamaqu, au sa valavala ca vua na Kalou ka vakakina vei iko. Au sa sega ni yaga me’u vakatokai me’u luvemu.’ (Luke 15:16-20). Na tamana, ni raica na luvena tagane ni rarawa, e vosoti koya qai ciqomi koya ena marau.

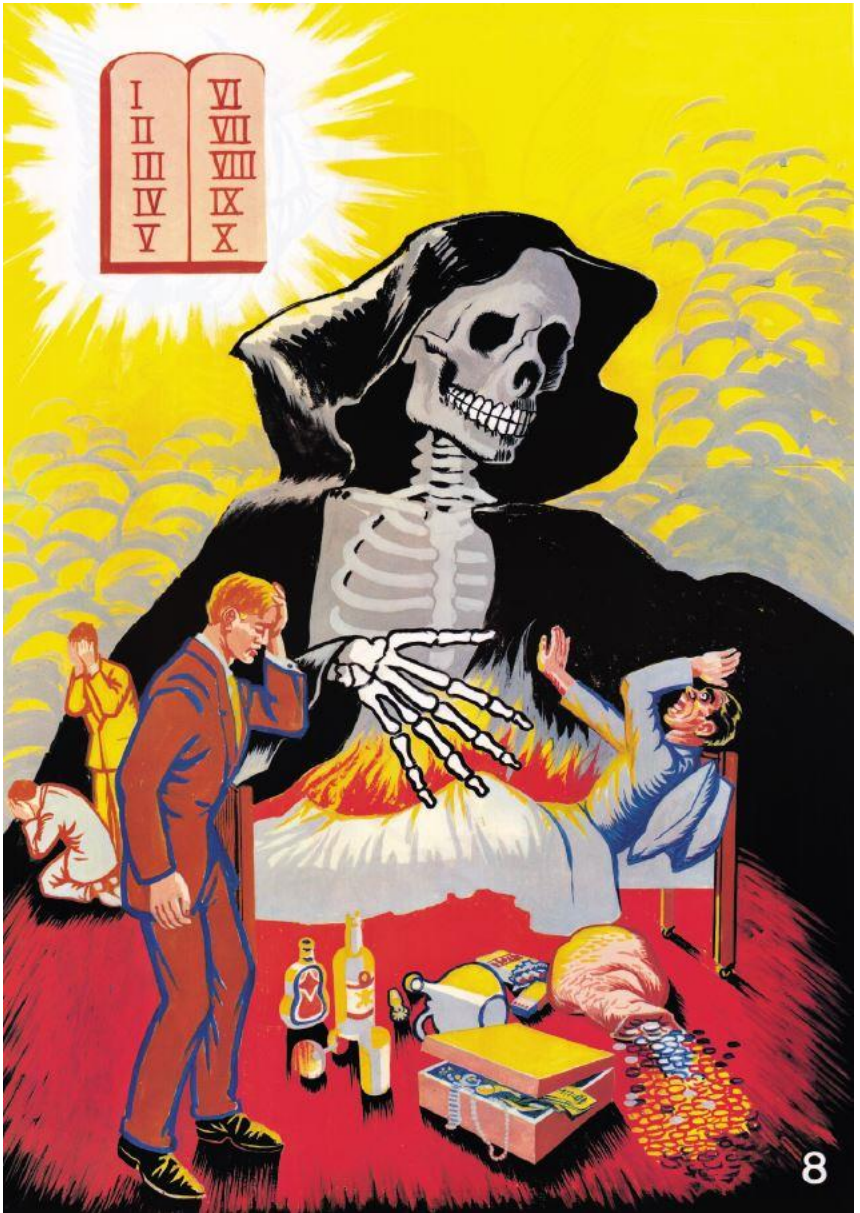
Na yalo ena iyaloalo oqo e sega ni vakaraitaka na ivakatakilakila ni veivutuni dina, sega na vuki vua na Kalou, sega na vakasaqarai ni veivosoti ena yava i

Jisu. Na nona lewaeloma e vaka ga e vakamai ena kaukamea katakata qai vakamalumalumutaki. E tiko na daligana ia e sega ni rogoca rawa na domo vakamamasu i Jisu. E tiko na matana ia e sega ni raica rawa na qara sega ni boto ni eli e dolavi vakalevu ena yavana. Sa sega tale ni vakila na madua ni tomana tikoga na nona ivalavala ca. Sa mai veiliutaki e lomana o Setani ka sa dabe tu me vaka e dua na tui ena nona i tikotiko vakaturaga. E rawa ni se dokadoka tiko ga ni rairai vinaka qai dokai e tautuba, ni tiko tale ga na kena irairai vakalotu, me vaka na ibulubulu boro vulavula “sa rairai vinaka e taudaku, ia e sinai tu e na sui kei na yago mate e loma.” (Maciu 23:27).

Na tama ni lasu e taura na vanua ni Yalo ni Dina. Na manumanu kecega, na ivalavala ca kecega e lako vata kei na dua na tevoru vakatabakidua kei na yalo ca ka taukena na yalona. Dina ga ni na vinakata me sereki koya mai vei ira na dauveivakararawataki ca oqo, ia era vesuki koya tiko ga. “O koya sa talaidredre ki na Lawa i Mosese ena vakamatei ka sega ni lomani, ni sa lewai me cala ena nodrau ivakadinadina e rua se sivia. Vakacava gona na tamata e beca na Luve ni Kalou? Na tamata e raica na dra ni veiyalayalati ni Kalou ka vakasavasavataki koya mai na ivalavala ca,

me vaka e dua na ka sau lailai? Na tamata e vakacacana na Yalo ni loloma soli wale? Vakasamataka mada na levu ni itotogi ena tau vua!" (Iperiu 10:28-29; 2 Pita 2:1-14).

Kevaka e dodonu me duavata na iyaloalo oqo kei na ituvaki ni lomamu, itokani lomani, tagi vua na Kalou ka kakua ni vakaberabera, mai na titobu ni lomamu. "Sa rawa vua, ena gauna oqo kei na veigauna kecega, me vakabulai ira era sa lako vua na Kalou e na vukuna". (Iperiu 7:25). E rawa talega ka tu vakarau me bokoca na ivalavala ca kecega, kevaka o lako mai ena veivutuni dina. E rawa ni tarova na tevoru kei na nona timoni kecega, ka vakasavi ira tani mai lomamu, kevaka o sa lomasoli ga mo laivi Koya me cakava vakakina. Lako mai me vaka na vukavuka ka lako mai vei Jisu ka kaya, 'Kevaka ko sa vinakata, ko sa rawa ni vakasavasavataki au.' Sa sinai o Jisu ena loloma, ka dodoka na ligana ka tarai koya. 'Au vinakata,' e sauma o Koya. 'Mo dou savasava!' (Marika 1:40-41). Ia kevaka ko sa yalokaukauwa tikoga, ka lomana na butobuto ka sega ni rarama, sa sega nai nuinui, sa sega na veivuke, baleta ni ko sa digitaka tiko na mate me isosomi ni bula - "na i valavala ca sauma na kenai sau - na mate." (Roma 6:23).

Eda kunea eke na tamata ivalavala ca kaukauwa ka sa vakadaroya na nona vakatulewa me muri Karisito. Sa volekata na mate; ena rawa ni sinai na yagona ena mosi ka sinai na yalona ena rerevaka na mate. Sa

yaco mai na mate (na sui) ena dua na gauna sega ni namaki ka sega ni vinakati. Sa yali na marau lasu ni ivalavala ca, ka sa dodonu me sotavi ena gauna oqo na dina rerevaki ni isau levu ka rerevaki ni ivalavala ca. Na veivakararawataki kei eli sa yaco me ka dina vua. Dina ga ni sa gadreva sara tiko oqo me masu, ia e kunea ni sega ni rawa ni veitaratara kei na Kalou ka sa cata tu mai vakabalavu na nona loloma. Era rere na nona itokani mera tu ena yasa ni nona idavodavo, qai sega ni rawa ni vukei koya ena gauna oqo na nodra vosa ni veivakacegui tawayaga. Na nona iyau e sega ni rawa ni vakabalavutaka na nona bula, se vakabula na yalona, se vakalailaitaka na rarawa ni yalona. E kunea ni sega ni rawa me vakasamataka na Kalou baleta ni sega ni solia vua na tevoru e dua na madigi me cakava kina.

Na veika kece e dau lomana ka bulataka, e vaka me vakalialiai koya. Na nona italatala, bete se iliuliu ni lotu mada ga e sega ni nuitaki, ka rairai sega ni vakabulai, e sega ni rawa ni vukei koya ena gauna oqo, me vaka ni sa cata na loloma ni Kalou ka sa yaco mai ena ruku ni Nona lewa. Sa tekivu me kila ni “sa ka rerevaki me lutu ki na liga ni Kalou bula!” (Iperiu 10:31). E a nuitaka me solia na nona bula vua na Kalou ena gauna e ganiti koya kina, se ena nona idavodavo ni

mate, ia oqo sa kunea ni sa rui berabera. E udolu vakaudolu na tamata era mate vakasauri, ka sega ni dua na madigi mera vuki vua na Kalou ena nodra idavodavo ni mate. E bibi kina me da gole vua na Kalou ni sa voleka tiko. Me kakua ni rogoca na vosa ni veivakacegui ka veivakabulai ni Kalou, na tamata ivalavala ca sa voleka ni mate oqo ka a cata na veivosoti kei na loloma ni Kalou ena gauna ni nona bula sa dodonu me rogoca ena gauna oqo na domo ni nona Turaganilewa. Sai koya na iVakabula ka a cata o koya e kaya: “Dou lako tani vei au, oi kemudou sa cudruvi na Kalou! Lako tani ki na bukawaqa tawamudu sa vakarautaki tu me baleta na tevoru kei ira na nona agilosu!” (Maciu 25:41). “E dodonu me mate vakadua na tamata yadua, ena qai lewai koya na Kalou.” (Iperiu 9:27).

yacova na ivakataotioti, sa qaqa ena vuku i Jisu Karisito. E sega wale ga ni curu ena veitaucici vaKarisito, ia e tomana tiko ga qori, e cici tiko ena yalogu, “ni rai tiko ga vei Jisu, o koya sa vakatau tiko vua na noda vakabauta mai na kenaivakatekivu me yacova nai otioti.” (Iperiu 12:1-2).

O Setani kei ira kece na nona timoni e wavolita na yalo vakabauta, ka saga ka sega ni rawata me liutaka na luve ni Kalou ki na sala cala. E vakatayaloyalotaki tale ga na dokadoka, na lomana na ilavo, na itovo vakasisila, kei na so tale. Ena vanua ni lepate, eda sa raica kina oqo e dua na asa, ni dau vakavuqa ni dau lako mai vei keda nai valavala ca ena dua tale na sala, ka vunitaki koya ena duatani na ibulibuli se yaca. Ia na lotu Vakarisito yadra tiko e kila ni sa ivalavala ca ena gauna mada ga e lako mai kina ena ivakarau ni lotu, se me vaka e dua na agilosu ni rarama, baleta na Vosa ni Kalou kei na Yalo Tabu e liutaki koya ki na dina. E dua na turaga, e taura tiko e dua na bilo waini ena dua na ligana, e danisi wavolita na lotu Vakarisito qai saga me temaki koya ena marau lasu ni vuravura. Ia, e sega ni dua na kena revurevu vua na lotu Vakarisito sa yalataki koya, me vaka ni sa vakamatei vata kei Karisito me baleta na ivalavala ca kei na gagadre vakavuravura. Na ikarua ni tamata ena

iyaloyalo, e vakamavoataka tiko na lotu Vakarisito ena dua na dakaititi. Na veivakacacani, veivakacacani, veivakalolomataki kei na veivakarerei mai vei ira na sega ni vakabauta - ka vakavuqa sara mai vei ira era vakatokai me ra vakabauta - e dau vakamavoataka tikoga na loma ni tamata vakabauta dina. Ia e sega ni rogoca na ka era tukuna na tamata qai kauaitaka ga na ka e kaya na Kalou. E nanuma na vosa i Jisu. "Dou kalougata ni ra sa vakalialiai kemudou na tamata, ka vakacacani kemudou, ka tukuna vei kemudou na veimataqali lasu ca kecega baleta ni dou sa muri au. Dou marau ka marau, ni sa maroroi tu vei kemudou e dua na icovi levu mai lomalagi." (Maciu 5:11-12).

Na nodai valavala ca kei na tevoru, erau sa saga tiko ena nodrau vinaka taucoko me rau tawasea tani na lotu Vakarisito mai na loloma ni Kalou. Ia ena marau levu kei na yalodei e rawa ni kaya vakaidina, "Ia ko cei sa rawa me tawasei keda tani mai na loloma i Karisito? E rawa beka ni cakava na leqa, se na dredre se na veivakacacani se na viakana se na dravudravua se na leqa se na mate?" (Roma 8:35). "E segai, ena ka kecega oqo eda sa rawata kina na qaqa ena vuku i Koya sa lomani keda!" (Roma 8:37). Ni sa vakaisulu oti ena iyaragi kecega ni Kalou, sa rawa vua me

vorata na veivakacacani ni tevoru, ni sa yaco mai na siga ca, ka ni sa vala oti me yacova na ivakataotioti. Ena se taura tikoga na nona itutu ena vukui Jisu Karisito, ka qaqa ena veimataqali veivakatovolei kei na veitemaki kecega. Ena vukuna e dodonu me da rawata na qaqa ka rawata e dua na isala lagilagi ka na sega vakadua ni yali na kena rarama. (Efeso 6:10-18; 1 Pita 5:4).

NA KALOKALO ni nona lewaeloma e matata qai serau. Na yalona e sinai ena vakabauta ka sinai ena Yalo Tabu. Na agilosu, me vaka ni Vosa ni Kalou, e vakananuma vua na veivakalougatataki vutuniyau e soli vei ira era rawata na qaqa ka tudei me yacova na ivakataotioti. “Vei ira era rawata na qaqa au na solia na dodonu me ra kania na vua ni kau ni bula e tubu ena Were ni Kalou.” “O ira na qaqa era na sega ni vakaleqai ena ikarua ni mate.” “Au na solia vei ira era rawata na qaqa eso na mana vuni. Au na solia talega vei ira yadua e dua na vatu vulavula ka volai tu kina e dua na yaca vou.” “Vei ira era rawata na qaqa, era sa cakava tiko me yacova na ivakataotioti na ka au vinakata, au na solia vei ira na lewa vata ga au a ciqoma mai vei Tamaqu.” “O ira era qaqa era na

vakaisulu vulavula vakaoqo, au na sega ni kauta laivi na yacadra mai na nodra ivola na bula. Ena mata i Tamaqu kei ira na Nona agilosu au na tukuna vakarawarawa ni ra sa noqu.” “Au na cakava ko koya sa qaqa me duru e na vale ni soro ni noqu Kalou, ka na sega vakadua ni biuta.” “Vei ira era rawata na qaqa au na solia vei ira na dodonu me ra dabe e yasaqu ena noqu idabedabe vakaturaga, me vaka ga niu sa qaqa oti ka dabe tiko ena yasa i Tamaqu ena Nona idabedabe vakaturaga.” (Vakatakila 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

NA TAGA NI ILAVO E DALAI e vakaraitaka ni sega walega ni yalona, ia na nona i lavo talega e vakatabui vua na Kalou. E sega ni vakasabusabutaka na nona i lavo, e sa vukei ira tiko na dravudravua, e solia tiko na nona ikatini (na ikatini ni nona i lavo) kei na i solisoli se na veika kece sara mada ga e taukena, vua na Kalou, ka vakayagataka na ka kecega me vakalagilagi kina na Kalou.

NA I BULI MADRAI KEI NA IKA e dusia ni bula savasava ka lewai koya vinaka. E sega ni vakacacana na nona bula ena gunu kaukaua se kania na kakana

tawasavasava. (Cakacaka 15:20). E sega ni vakasabusabutaka na nona ilavo, se vakacacana na yagona (oqo na valenisoro ni Kalou), ena nona gunuva se vakatavako ena dua na kena mataqali, se vakayagataka na wainimate gaga se wainimate gaga. E kania na kakana bulabula, savasava qai bulabula. Na yalona sara ga sa yaco me vale ni masumasu. E dau lako wasoma talega ki na lotu ka vakarokoroko, ena veimataqali draki kei na veituvaki kecega. E dau taleitaka na masu, se ena valenilotu se vata kei na nona vuvale, se ena nona rumu, baleta ni kila ni sega ni rawa ni tubu e dua na lotu Vakarisito ke sega ni veitaratara kei na Kalou ena masu.

NA I VOLA DOLA (OPEN BOOK) e vakaraitaka ni Vola Tabu e vola tadola vua, ka dau wilika ka vulica e na veisiga, ka kunea kina na vuku kei na kaukauwa, na bula kei na rarama, kei na iyau e sega ni wiliki rawa. Sa yaco me cina me dusimaki koya ka iseleiwau e vakadruga kina na tevoru. Sa ikoya na kakana vakayalo ni yalona e veisiga, na wai me tinia kina na nona viagunu, na taubale me vakasavasavataki koya kina, kei na iloilo me raici koya kina.

E dau taleitaka me colata na nona kauveilatai, baleta ni kila ni na sega ni dua na kena isau ke sega na kauveilatai. Me vaka ni sa kila ni sa tucaketale vata kei Karisito me rawa ni bula vou kina, sa vakanamata na yalona ki na veika mai lomalagi, ka vakanamata tikoga ki na veika e kea, ka sega ni veika eke e vuravura. (Kolosa 3:1-2). Sa vakarau me sota kei na Kalou, ka sa vaka na kau sa tubu e na bati ni uciwai; e vua ena kena gauna dodonu. (Same 1:3). E vaka na taba ni vaini dina, e vua vakalevu. E sega ni kila o koya na rerevaki ni mate, ni sa vakasinaita na yalona na loloma uasivi ni Kalou, o koya sa rawata e na Yalo Tabu.

10. NA VEIKA LAGILAGI.

E kaya o Jisu, “Oi au na vu ni tucake tale kei na vu ni bula. O koya yadua sa vakabauti au ena bula, kevaka sa mate; ia ko koya yadua sa bula ka vakabauti au ena sega sara ni mate.” (Joni 11:25-26). “O koya sa

rogoca na noqu vosa ka vakabauti koya sa talai au mai, sa rawata na bula tawamudu. Ena sega ni lewai, ni sa lako oti mai na mate ki na bula.” (Joni 5:24). Na mate e sega ni kauta mai na rere se itotogi vua na lotu Vakarisito. “Sa vakarusai ko mate; sa taucoko sara na qaqa! Mate, sa evei na nomu qaqa? Mate, sa evei na nomu kaukauwa mo veivakamavoataki? Me vakavinavinakataki na Kalou o koya sa solia vei keda na qaqa ena vuku ni noda Turaga o Jisu Karisito!” (1 Korinica 15:54-57)

Na tamata sa bula ka lako vata kei na Kalou e sega ni rerevaka na mate. Ni sa yaco mai na gauna me mate kina, ena lako ena marau, me vaka e tukuna na iApositolo o Paula, “Au sa vinakata vakalevu me’u biuta na bula oqo ka tiko vata kei Karisito, ni sa ka vinaka cake sara.” (Filipai 1:23)

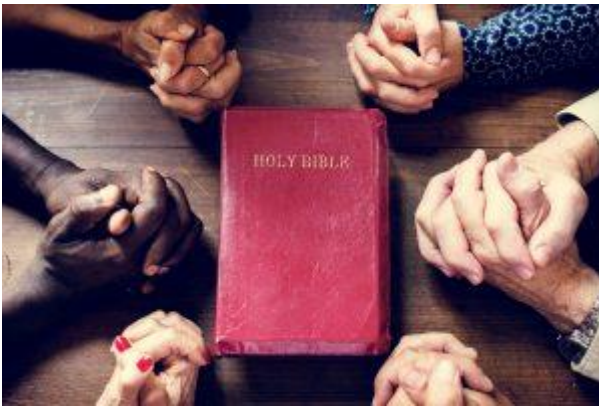
E dua na lotu Vakarisito e gadreva me raica na mata i Jisu, o koya a mate ena vukuna ka sauma na nona ivalavala ca ena kauveilatai. E vakananumi koya talega na Yalo Tabu ena vosa i Jisu, “Kakua ni lomaleqa ka rarawa. Vakabauta na Kalou ka vakabauti au talega. E vuqa na rumu ena vale nei Tamaqu... Au na lesu tale mai ka kauti kemudou vei au, mo dou tiko kina ena vanua au tiko kina.” (Joni

14:1-4). “Na ka e sega ni dua e raica se rogoca, na ka e sega ni dua e nanuma ni rawa ni yaco, sai koya sara ga na ka e vakarautaka na Kalou me baleti ira era lomani Koya.” (1 Korinica 2:9). E sega ni dua na vosa e vuravura e rawa ni vakamacalataka se vakamacalataka kina e dua na lagilagi ni koro vakalomalagi sa vakarautaki tu vei ira era lako voli ena we ni yava ni noda Turaga o Jisu Karisito eke e vuravura.

Me isosomi ni sui rerevaki (mate), e laurai ena iotioti ni iyaloalo oqo na agilosi se italai ni Kalou. E waraka tiko me kauta lesu na yalo savasava vua na Kalou. Na yalo kei na yalo era sa sereki mai na vesu ni yago vakayago, ka lako cake ena matamata dolavi kei lomalagi vei Jisu ka lomani koya ka mate ena vukuna ena kauveilatai. E dua na veiciqomi marautaki e waraki koya tiko ena mata ni Kalou ka kidavaki koya kina na nona Turaga ka iVakavuvuli ena vosa ni veivakacautaki oqo, “Sa vinaka, na tamata vinaka ka yalodina! Mo ni curu mai ka wasea na noqu marau!” (Maciu 25:21). Sa sega tale ni lewai koya o Setani, ni “sa mate na tamata dravudravua, a ra sa kauti koya ko ira na agilosi me dabe e na yasa i Eparaama e na solevu mai lomalagi.” (Luke 16:22). “Au qai rogoca e dua na domo mai lomalagi, ka kaya,

‘Vola oqo: Era sa kalougata ko ira era sa mate mai na gauna oqo ka lako yani ena nodra qarava na Turaga!’ ‘lo dina!’ sa sauma mai na Yalo Tabu. ‘Era na vakacegu mai na nodra cakacaka vakaukaua, baleta ni lako vata kei ira na vua ni nodra veiqaravi.” (Vakatakila 14:13).

IOTIOTI NI VEIVAKARO.

Kemuni na dauwiliwili lomani, me vukei iko na Kalou mo solia na lomamu vei Koya e lomani iko, ni sa vosa tiko vei iko ena gauna oqo ka kaya, “Iesu tale vei Au ena lomamu taucoko.” (Vakarua 30:2). Solia vei Jisu na lomamu oca, veilecayaki, mosimosi, ena qai solia vei iko o Koya e dua na yalo vou kei na dua na vakasama vou. Kakua ni vakacalai kemudou na

lomamudou dauveivakaisini se muria na kena gagadre, ni “sa lako mai na loma ni tamata na vakasama ca sa vakavuna me cakava na veika vakasisila...” (Marika 7:21). Biuta na nomu ivalavala ca ka taura matua na ka dodonu, “ni sauma nai valavala ca na kenai sau - na mate; ia nai solisoli wale ni Kalou na bula tawa mudu e na vuku i Karisito Jisu na noda Turaga.” (Roma 6:23).

Kei iko o sa solia na nomu bula vua na Kalou, “mo taura matua na vosa dina au a vakatavulica vei kemudou, me ivakaraitaki mo dou muria, ka tudei e na vakabauta kei na loloma sa noda e na vuku i Karisito Jisu.” (2 Timoci 1:13). Ena vuku ni vuna vata ga ogo e vola kina o Paula ena 2 Timoci 1:12: "Au sa kilai koya au sa vakararavi vua. Au sa vakadeitaka ni sa kaukauwa sara na Kalou me taqomaka na ka sa vakararavi kina vei au me yacova na siga ko ya. " Tara cake na nomu vakabauta na Kalou, masu ena kaukauwa ni Yalo Tabu, maroro iko ena loloma ni Kalou, vakaraici Jisu tikoga na matamu. O Koya na sala, na dina kei na bula, na noda Turaga ka na sega ni dede sa na lesu tale mai me kauti ira mai na luvena

- “na nodra Tui na tui kei na nodra Turaga na turaga.”
(1 Timoci 6:15).

“Vei Koya sa rawa ni tarovi kemuni mo ni kakua ni lutu, ka kauti kemuni mo ni savasava ka marau e na mata ni Nona iserau lagilagi - vua na Kalou duadua ga na noda i Vakabula, ena vuku i Jisu Karisito na noda Turaga. Me nona na lagilagi, na lagilagi, na kaukauwa, kei na lewa, mai na veitabagauna kecega sa oti, kei na gauna oqo, ka sega ni mudu ka sega ni mudu! Emeni.” (Juta 24-25).

Na ivola lailai oqo "Na Loma ni Tamata" e tiko ena sivia na 538 na vosa kei na vosa e vosataki e vuravura raraba. (Aferika, Esia, Na Tokalau Vakayawa, Ceva kei Amerika, Iurope, kei na so tale.) Sa tu talega ena gauna oqo na Noda iVola ni Yalo ena talevoni veikauyaki, tablet, kei na so tale mai na www.angp-hb.co.za.

Na 10 na iyaloalo ni yalo e tiko ena ivolalailai oqo e tiko talega ena ivakarau ni iyaloalo rokataki lelevu (86 cm x 61 cm) ka vauci vata ena dua na seti ni 10 na iyaloalo. Na "Ituvatuva ni yalo" oqo e rawa ni rawati vata kei na ivakatakilakila ni Iurope se Aferika ka sa veiganiti sara ga me vakayagataki vata kei na iVola ni Yalo me baleta na kalasi-vakavulici, veivakalotutaki ni cagi dolavi etc. Yalovinaka veitaratara kei keda me vakadeitaka na isau subsidized vou duadua ni itukutuku oqo.

Yalovinaka veitaratara kei keitou kevaka o rawa ni vukei keitou ena so tale na vakadewa ni noda ivola ni Kosipeli sega ni saumi, ka vakaraitaka vei keitou na vosa e rawa ni o vakadewataka kina na ivola ni Kosipeli oqo. Ena vakavinavinakataki na nomuni veivuke.

Kevaka o sa kunea na veivakabulai vei Karisito, se o sa vakalougatataki ena dua tale na sala ena noda ivola ni Kosipeli, yalovinaka ka tukuna vei keitou. Keitou via vakavinavinakataka vata kei kemuni na Kalou, ka nanumi kemuni tale tikoga ena neitou masu.

E dua na Kaulotu ni iVola ni Kosipeli e vakailavotaki mai na cau

(Naba ni Rejisita 1961/001798/08)

Na ivola “LOMA NI TAMATA” e rawa ni saravi ka lavetaki ena kena vakayagataki na link oqo: www.angp-hb.co.za